

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

VII. évfolyam 12. szám (7. Jahrgang Nr. 12.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1975 december 1.

Amikor elérkezett az idők teljessége,
Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született (Gal. 4, 4.)

Kezdetben volt az Ige,
és az Ige Istennél volt,
és Isten volt az Ige.
Ő volt kezdetben Istennél.

Minden ő általa lett,
és nélküle nem lett semmi,
ami lett.

Benne élet volt,
és az élet volt az emberek világossága.

A világosság a sötétben világít,
de a sötétség nem fogta föl...

Az igazi világosság,
mely minden embert megvilágosít,
a világba jött.

A világban volt,
a világ ő általa lett,
mégsem ismerte föl őt a világ.

Tulajdonába jött,
de övéi nem fogadták be.

Mindannak azonban, aki befogadta,
hatalmat adott, hogy Isten fiává
legyen,
annak, aki hisz őbenne.

Aki nem vérből,
sem a test ösztönéből,
sem a férfi akaratából,
hanem Istenből született.

Az Ige testté lett,
és közöttünk lakott.
Láttuk dicsőségét,
az Atya egyszülöttének dicsőségét,
akit kegyelem és igazság tölt be...

Mindnyájan az ő teljességéből
merítettünk,
kegyelmet kegyelemre halmozva.

(János 1, 1-16.)

Herrn Prof. Dr.
Gajdary Aladár
Priesterseminar
7000 Chur

P.P.
6490 Wettingen 1

A keresztény élet alapja a biztos hit

Jelen cikkünkkel hittani rovatot indítunk meg. XXIII. János pápa, amikor a 2. vatikáni zsinatot egybehívta, azt a kívánságát fejezte ki, hogy az Egyház a keresztény hitet a mai ember számára érthető módon hirdesse. Ezt a feladatot a zsinati atyák valóban szem előtt tartották. A zsinat egyrészt mindenben megőrizte az Egyház eddigi tanítását, másrészt azon volt, hogy a mai ember mentalitását, igényeit, törekvéseit jobban megértse és ennek megfelelően megfogalmazza hitünk tanítását. XXIII. Jánosnak nem az volt a szándéka, hogy hitünk tételeit önmagukban megváltoztassa vagy kétségbe vonja; az «*aggiornamento*», azaz a *korszerűsítés* alatt fogalmazásbeli alkalmazkodást értett. Bár zsinaton elhangzott felszólalásokban néha modernista ízű felfogások is szóhoz jutottak, a zsinat hivatalos dokumentumai kivétel nélkül az Egyház hagyományos hitét szentesítették.

Sajnos a zsinat utáni időben egyesek az *aggiornamento* nevében nemcsak az egyes hittételeket próbálták érthetőbben megfogalmazni, hanem a sok hasznos és szükséges újítás mellett, a hittételek tartalmát és érvényét is kétségbe vonták, sőt tagadták. Így például egyesek Krisztus Urunknak az Oltáriszentségben való jelenlétére vonatkozóan szembehelyezkedtek az Egyháznak eddigi, dogmákban is kifejezett tanításával. Ezen új értelmezés szerint Jézus az Oltáriszentségben kegyelme által van jelen, de szószoros értelemben már nem mondható, hogy valóságos teste és vére van jelen. Krisztus istenségét is csak funkcionális értelemben fogadják el: Jézus önmagában csak ember, de emberiségében Isten oly egyedülálló módon nyilatkozik meg, hogy ezért Istennek mondható. Hasolótanítások a legtöbb esetben püspöki jóváhagyással is jelennek meg és a hívek hitükben megzavarodnak, már azt sem tudják, mit kell hinnük, ha katolikusok akarnak maradni.

A hallgatás eretneksége

A 2. vatikáni zsinat ökumenizmusról szóló dekrétuma még hangoztatja, hogy nemcsak igazságokat nem szabad feladni, hanem a hittételek magyarázatában rá kell mutatni azokra a vonásokra is, melyek a többi keresztény egyházak tanításában is fellelhetők (Ökumenizmus dekrétuma, Nr 6). Ennek ellenére manapság sok teológus gyakorlatilag úgy tesz, mintha bennünket már semmi hitbeli különbség nem választana el. A többi egyházakkal való megegyező tanításunkat úgy felnagyolják, hogy az a látszat keletkezik, mintha a többi egyházakkal a lényegben ugyanis megegyeznénk, s ami még elválaszt tőlünk, az teljesen lényegtelen fontosságú, nem is annyira hit, mint inkább felekezeti dolga lenne. Ezért van az, hogy nemcsak templomaink hasonlítanak egyre inkább a protestáns templomokhoz — még az a szerencse, hogy örök mécses jelzi Jézus valóságos jelenlétét — hanem a templomokban és az iskolákban nyújtott hittanítás is egyre jobban hasonlít a református egyházak hittanítására, sőt azon túlmenően néha már csak általános emberi bölcsességet tartalmaz, amelyet akár egy ateista is magáévá tehet.

Egyesek már tételszerűen is megfogalmazzák az új hitvallást: nem az számít, mit hiszünk, hanem hogyan élünk. Sőt még az igazság fogalmát is megváltoztatják: igaz ismeret már nem az, amely a tárgyilagossággal megegyezik, hanem amely önmagunkkal azonos. S mivel nézeteink állandóan változnak, abszolút és változatlan igazság nem is lehetséges s ezért hitünknek is állandóan változnia kell. Ezen felfogás szerint, amit a régi zsinatok hit dolgában meghatároztak, bennünket a

20. században nem kötelezhet, sőt most már a 2. vatikáni zsinaton is túl kell mennünk.

Nemrég a francia rádióban katolikus rendezésben a halálról volt szó, de feltűnő volt, hogy a túlvilági életről, az örök életbe vetett hitünkről szó sem esett, csak azt fejtegették, hogyan kell pszichológiailag a halál elkerülhetetlen tényét elfogadnunk. S ha valaki mégis ragaszkodik az Egyház eddigi hitéhez, úgy ahogy a zsinatok leszögezték, azt a többiek maradnak bélyegzik. Sajnos sokszor a főpásztorok is, akiknek istenadta kötelességük lenne, hogy az igaz hitet megőrizzék és megvédjék — bár maguk még a régi hit alapján állnak — attól való félelemben, hogy maradnak mondják őket, hallgatásba burkolóznak vagy határozatlan kijelentéseikkel látszólag az új tanítást jóváhagyják. Ezért nem ok nélkül beszélnek egyesek a «hallgatás eretnekségéről». Ha híveinket már nem tanítjuk az Egyház hitére, még akkor is, ha kifejezetten nem tagadjuk az egyes hitcikkelyeket, gyakorlatilag megtevesztjük őket, mert csak félig igaz hitet nyújtunk nekik, s ami félig igaz, az hamis.

Terjed a hitközöny és bizonytalanság

A teológusok idén mindenütt az utolsó 10 esztendőnek, amely a zsinattól elválaszt bennünket, a mérlegét próbálják felállítani. Még a legderülátóbbak is kénytelenek elismerni, a 2. vatikáni zsinat óta a hitélet érezhetően csökkent, a buzgóságot hitközöny és bizonytalanság váltotta fel. Így példának okáért, Franciaországban 40 %-kal csökkent a templomlátogatók száma. Nos, ezért szükséges, hogy hitünk maradandó jellegű igazságait megismerjük, hogy így aztán Krisztus Urunk által az Egyházra

hagyott hitigazságok összességét és teljességét megőrizhessük. Bár manapság e szónak, hogy «integrizmus» kellemetlen íze van, ha a hitről van szó, kötelességünk integristáknak lennünk, azaz kell, hogy az Egyház által előterjesztett hit egészét és teljességét elfogadjuk. Épp a helyes *aggiornamento*-ra való tekintettel szükségünk van a hit teljességére, mert hogyan tegyük hitünket korszerűbbé, ha nem tartjuk meg, hanem elveszítjük? Hogyan fogalmazzuk meg hitünket úgy, hogy a mai ember megértse, ha e művelet közben elvesztjük azt, amit érthetőbbé kellene tennünk?

A 2. vatikáni zsinat szerint egyedül a katolikus Egyház van az Úr Jézus által kinyilatkoztatott igazságok teljességének birtokában, bár a többi egyházak is megtartottak bizonyos igazságokat, mint ahogy rendelkeznek bizonyos kegyelmi eszközökkel is. Előfordulhat, hogy egyik másik igazság a nem-katolikus egyházakban jobban érvényre jut, mint ahogy nálunk a zsinat megtartása előtt — gondolok itt főképpen a Szentírás nagyfokú tiszteletére — és ezért mi katolikusok ennyiben tanulhatunk is tőlük, azonban egyedül a katolikus Egyházat jellemzi a krisztusi igazságok és kegyelmi eszközök teljessége (A 2. vat. zsinat *határozata az ökumenizmusról*, Nr. 3). Minden józanul felfogott ökumenizmusnak a célja az, hogy minden egyház és minden ember a krisztusi hit teljességére jusson. Sajnos erről manapság sokan megfélekednek.

A mai számban megkezdett hittani rovat épp azt a célt kívánja szolgálni, hogy hitünk igazságait, elsősorban azokat, amelyeket az apostoli hitvallás tartalmaz, kifejtse és megvilágítsa. Ez a rávilágítás nemcsak azokat a tételeket emeli majd ki, amelyben a protestáns egyházak hitétől különbözünk, hanem közös hitünket is tudatosítja és ezáltal is, legalább közvetve, az ökumenizmus érdekét szolgálja. Manapság sokan ezt a szót, hogy «dialógus», varázsszónak tekintik, mintha a dialógussal, sőt már ennek a szónak a hangoztatásával minden problémát meg lehetne oldani. Semmi kifogásunk nem lehet a dialógus ellen, sőt az ökumenizmus egyik járható útjának tekintjük mi is, azonban minden dialógusnak elengedhetetlen feltétele az, hogy a párbeszéd mindkét fele saját felfogását világosan és szabatosan kifejezi. Ha az egyik fél a saját nézetét elhallgatja, vagy elködösíti, a dialógus célt nem ér, legfeljebb hazug egyezés keletkezik.

El kell ismernünk, hogy protestáns testvéreink ebben következetesebbek mint sok katolikus, újból és újból ismétlik és hangoztatják a reformáció vívmányait és ez jó, mert az ember legalább tudja, hogy kivel beszél és mi a másik fél vallási meggyőződése. A katolikusok sokszor nem merik félreért-

AZ ÉLETÜNK

kedves olvasóinak,
önzetlen és nagylelkű
munkatársainak
Boldog, kegyelmekben gazdag
Karácsonyi ünnepeket és
Áldásos Újesztendőt
kíván szeretettel
a SZERKESZTŐSÉG.

hetetlenül megmondani, mi az Egyház tana, a dialógus oltárán feláldozzák hitüket, vagy legalább úgy elködösítik, hogy a másik fél tévesen azt hiszi, hogy egy véleményen vagyunk vele. Ez sem nem ökumenizmus, sem nem ésszerű dialógus, hanem szemfényvesztés, sőt ami még ennél is rosszabb, annak, amit igaznak hiszünk, elárulása!

Hittani rovatunkban nem kívánunk protestáns testvéreinkkel dialogizálni, hanem egyszerűen saját hitünket, ill. a római katolikus Egyház hitét úgy kifejteni, elmélyíteni, hogy azok is, akiknek különleges teológiai képzettségük nincsen, megérthessék. Am saját hitünk tudatosítása közvetve az ökumenizmus céljait is szolgálja.

Számunkra katolikus hitünknek nem mellékes jelentősége van, hanem a legfontosabb, ami életünkben létezik, hisz maga az Úr Jézus mondotta: «Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni, aki nem hisz, elkárhozik» (Mk 16, 16). A zsidóhoz írt levél szerzője ugyanazt a gondolatot fejezi ki, amikor azt mondja: «Hit nélkül senki sem lehet (Istennek) kedves» (Zsid. 11, 6). S hogy hitünkben megerősödhessünk, meg kell szívlelnünk Szent Pál intelmét: «Legyetek állhatatosak, testvérek, és ragaszkodjatok a hagyományokhoz, amelyeket tőlünk élőszóban vagy levélben kaptatok. Urunk, Jézus Krisztus pedig és Isten a mi Atyánk, aki szeretett minket, s kegyelmével állandó vigasztalást ajándékozott nekünk, vigasztalja meg szíveket és szilárdítson meg benneteket minden jó tettben és szóban» (2 Tessz. 2, 15-17).

Az Egyház jelen válságára való tekintettel különösképpen kell megszívlelnünk az Apostolnak Timóteushoz intézett buzdítását. Elsősorban a püspököknek és papoknak szól, de ugyanakkor minden hívő alapvető feladatát is megjelöli: «Hirdesd az evangéliumot, állj vele elő, akár alkalmas, akár alkalmatlan. Érvelj, ints, buzdíts nagy türelemmel és hozzáértéssel. Mert jön idő, amikor az egészséges tanítást nem hallgatják szívesen, hanem saját izlésük szerint szereznek maguknak tanítókat, hogy fülüket csiklandoztassák. Az igazságot nem hallják meg, de a meséket elfogadják. Te azonban maradj mindenben meggyondolt, viseld a bajokat, teljesítsd az evangélium hirdetőjének feladatát, töltsd be szolgálatodat» (2 Tim. 4, 2-5).

PROF. P. MEHRLE TAMÁS OP

«A legszegényebbek karácsonya...»

Boldogemlékű Tóth Tihamér, az ország határain túl is ismert kiváló egyházi szónok és később veszprémi püspök írt a fenti címen egyszer cikket karácsonyra. «Karácsony estéjén — mondja írásában — mindenkinek örömet hoz a kis Jézus. Szeretetével beköszönt még a legszegényebb családokba is, az árvaházakba is. Annak az apátlan-anyátlan árvának is felvidul a szeme, mikor az ő szegényes Jézuskájuk estefelé tájban megzörgeti az ablakot s az ajtón betóduló árvasereget a karácsonyfa alatt egy mosolygó apáca fogadja és zárja keblére.

Tudj' Isten, így karácsonykor még ezeket az igazi árvákat se sajnálom annyira, mint azokat a modern árvákat, kiknek apjuk is van, s még sincs, anyjuk is él, mégsem él; azokat az árvákat, akik kaphatnak talán fényes ajándékot, de az annak örömteli élvezéséhez szükséges meleg, békés családi otthont elvette már tőlük a házassági könnyű válást törvénybeiktató szívtelen politika.»

Tóth Tihamér a válás következtében árvaságra jutott apróságokat tartja a «legszegényebbeknek» a világon. Karácsonykor érzik talán legjobban, hogy valami nagy törés, valami szörnyű katasztrófa történt életükben és azóta az ő világuk valahogy nincs rendben. S a legszegényebbek száma, a válások szaporodásával együtt évről évre csak nő. Hiszen a mai liberális (ateista) politika megkönnyíti a házasság megkötését már gyerekekbereknek is. Könnyelműség és kalandvágy viszi őket rá, hogy rövid ismeretség és alapos felkészülés nélkül minél hamarabb bevezessenek a házasság boldog kikötőjébe. «Hiszen ugyanis elválhatunk, ha nem tetszik!» Ez a «nem tetszik» viszont nagyon is hamar, néhány hónap, vagy év után bekövetkezik, mert a válás kirobbanásához elég egy kis csalódás, az első komolyabb összetűzés, vagy egy új arc, új ismeretség... A többinek gyorsan végére jár az igaz szeretet, valamint a megbocsátásra való készség hiánya és a házasság valódi céljának nemismerése, egyszóval: az önzés.

E házastársak a válás után újra próbálkoznak, új partnert keresnek... s ha kell, újra elválnak. «Minden lehetséges ma már... Az embernek joga van ott keresni a boldogságát, ahol jónak látja, vagy ahol gondolja, hogy megtalálja.» De mi lesz az egyik házasságból a másikba cipelt szegény válási «árvákkal»? Egy téli üvegházban minden virág megfagy, hacsak a tűz egy napra is kiálszik. A gyermek is ilyen üvegházi virág. A családi tűzhely kialvása olyan fagyást,

akkora lelki törést okoz életében, hogy ezt semmi ajándék, becézés, megajajongás sem képes többé meggyógyítani.

Ezért írja Tóth T. cikke további részében a következőket: «Ti modern árvák, titeket sajnállok én. Jobban mint ha temetőben nyugodnának szüleitek; és eltűnődöm, miért is kellett nektek még életetekben elveszítenetek szüleiteket?! Akik a házassági válást törvénybe iktatták, — írta egykor G. Claretie — azt hitték, hogy békét teremtenek a családokban. De éppen ez hozott harcot a családi tűzhelyre. Azelőtt ugyanis a házastársak tudták, hogy egész életre vannak összekötve s igyekeztek elviselni a nehézségeket és gyógyítani a sebeket. Ma pedig a legelső összekoccanásra ügyvédhez sietnek s az elválasztást követelik...»

Ti apátlan-anyátlan árvák, kiket a törvény tett azzá, így karácsony estéjén annyira szánlak titeket...»

A válás nem Isten gondolata.

Isten gondolata a karácsony: egy-született Fiát egy szerető édesanya és egy gondos, derék nevelőapa oltalma alatt küldte a világba. Isten gondolata tehát a család, ahol szeretet, kötelességtudat, megértés és békesség uralkodik. Ez az a légkör, amelyben a gyermek él, virul, fejlődik.

A karácsony az az ünnep, amikor a keresztény (hívő) családok a Gyermekben, Máriában és Józsefben önmagukra ismernek. Megértik Isten szeretetét és gondolatát e jelképesen és az anyalok énekén át:

Az emberi szív békéjének záloga kicsinyeknek és nagyoknak: Isten szándékainak megismerése és megvalósítása a családban, és a családon keresztül a világban.

MEGYESI ANDRÁS

MAGYAR LELKIGYAKORLAT
NŐVÉREK RÉSZÉRE 1976 -BAN

Az Isteni Megváltóról nevezett magyar nővérek linzi Szent Margit-Otthonában 1976-ban csak egy magyar lelki gyakorlat lesz nővérek számára:

1976 augusztus 19. estétől 25. reggelig.

A lelki gyakorlat vezetője:

P. Békés Gellért OSB. Róma.

Mivel csak egy kurzus lesz, az előjegyzés a jelentkezés időrendje szerint történik.

Érdeklődni ill. jelentkezni lehet:

Schwester Provinzoberin
St. Margit-Heim
Senefelderstr. 6
A - 4020 Linz/D.

VI. Pál fogadta Lázár Györgyöt

A pápai kihallgatás után Lázár György kommunista miniszterelnök közölte az újságírókkal, hogy tájékoztatta a Pápát Budapest politikai törekvéseiről, az állam és egyház viszonyáról és megállapodtak abban, hogy a közeli jövőben kinevezik az új esztergomi érseket. A kihallgatás szívélyes légkörben történt. Magyarország és a Vatikán azon az úton halad, amely a diplomáciai kapcsolat felvételéhez vezethet.

Főleg ez utóbbi kijelentés érdekelte az újságírókat és egyik-másik utána a két fél közti normális viszonyról írt. A *Messagero* például azt állítja: Budapest és a Vatikán között nincs már probléma. Aki viszont figyelemmel kísérte a hivatalos nyilatkozatokat, észrevette, hogy Lázár önkényesen cselekedett. Mert sem a vatikáni sem a budapesti közleményben nem szerepelt a diplomáciai kapcsolat. Vagyis Lázár az olasz kommunista pártnak akart támogatást adni. A katolikusok félrevezetésével akarta elősegíteni a kívánva-kívánt «compromesso storico»-ügyét. Az olasz kommunista párt ugyanis az ellenzéki katolikusokat azzal igyekszik leszerelni, hogy a kommunisták biztosítják a vallásszabadságot és az Egyházzal is rendezik viszonyukat. Lázár György nyilatkozata ennek a tudatos félrevezetésnek kívánt segíteni.

Lázár azt mondta: a Pápát biztosította arról, hogy az új primás kinevezésének nincs elvi akadálya. Elvi akadályok nem forognak fenn valóban, hiszen a rendszer biztosítja papíron a lelkiismereti és a vallásszabadságot. De súlyos gyakorlati akadályokat gördít a

Kielégítő-e a helyzet valóban?

A Pápa római helynöke, Poletti bíboros október 19-én Róma város vezető papjaival megtárgyalta az új lelkipásztori év feladatait és beszédében többek közt ezeket mondta: *Új munkaévet kezdünk, de egyben új nehézségekkel is állunk szemben. Néhány hónap múlva talán a mi felelősségünk tolytán is, Róma városa óvatlanul marxista közigazgatás hatalmába kerülhet, annak minden következményével együtt. Aggodalmunk nem anyagi érdekből származik, hanem abból az elkerülhetetlen összeütközésből, amely az Egyház és az istentelen hatalom közt várható. Az istentelen hatalom: a marxista materializmus és a vele való összeütközés sok hívő lelkiéletét érinti. Egy lépést sem engedünk a marxista ateizmusnak.*

A kommunizmus ma is változatlanul a marxista materializmus alapján áll. Taktikailag türelmes is lehet, de lényegében materialista és ateista marad. Lehetséges, hogy nem indít mindjárt harcot az Isten ellen, de a közéletet mindenképpen Isten nélkül kívánja alakítani. A veszély tehát a hitet és a lelke-

kinevezések útjába. Egyre több vezető békepapot juttat püspöki székekbe a magyar katolicizmus mérhetetlen kárára.

Lázár úgy beszélt a pápai kihallgatásról, mintha Magyarországon minden rendben lenne az állam és egyház viszonyában. Mást tartalmaz azonban a Pápa beszéde, mely Lázár és kísérete előtt hangzott el. A Szentatya sürgette a helsinki konferencián lefektetett és Budapest által is elfogadott alapvető jogok, ezek közt főleg a vallás- és lelkiismereti szabadságnak gyakorlati megtartását. A katolikusok szabad mozgásának és külföldi egyházi kapcsolatainak biztosítását. Lázár 45 percig volt a Pápánál. Utána rövid látogatást tett Villot bíboros-államtitkárnál.

A Pápa beszédében a budapesti rendszerrel való kapcsolat mellett méltatta az ezer éves magyar kereszténység értékeit. *Mély meggyőződésünk — mondotta a Szentatya — hogy az Egyház és az Állam közti harmonikus kapcsolat, melynek szilárd alapja a két fél jogainak tiszteletben tartása, az Egyház és a Nemzet javát szolgálja... Az Egyház nagy segítséget nyújthat a népnek az evangélium szabad hirdetésével, de mindenekelőtt az ifjúság nevelésével. Az Egyház nem követel mást, mint azt a szabadságot, amelyre szüksége van hivatása teljesítésében.*

A magyarországi sajtó a pápa beszédének ezeket a részeit meg se említette. Ez azt jelenti, hogy a hazai rendszernek esze-ágában sincs nagyobb szabadságot biztosítani a magyar katolikusoknak Helsinki után, mint azelőtt tette.

ket fenyegeti. Nem politikai illetve közigazgatási érdekből, hanem hitünk kötelez rá, hogy állást foglaljunk a kérdésben. Róma városa és a világ előtt meg kell fogalmaznunk magatartásunkat. Határozottan kijelentem: a kommunizmusnak illetve a marxizmusnak tett semmiféle engedménnyel nem értek egyet. Soha és semmilyen körülmények között nem engedhetem meg munkatársaimnak, hogy bármilyen engedményt tegyenek a kommunizmusnak illetve a marxizmusnak.

Poletti bíboros beszédét nyilván megtárgyalta a Szentatyával is. Mégis sokan azt kérdezték, mit szól a pápa helynöke beszédéhez? November 9-én tartotta a pápa a Lateráni Bazilika előtti téren a szentévi pápai misét és beszédet. Köztudomású, hogy a kommunisták naggyűléseiket ezen a téren tartják és innen indulnak a kommunista tüntetések is. A rómaiak érdeklődve várták, mit fog mondani a Pápa?

A Pápa az evangélium után az 50.000 hívőnek hosszabb beszédet mondott a keresztény élettel járó kötelességekről.

Méltatta Poletti bíboros lelkipásztori éberségét és bölcs útmutatásait, kiemelve a közeli napokban elhangzott eligazításait. Ennél a mondatnál az ötvenezres hívőereg hosszan megtapsolta és éljenezte a Pápát. A sajtó azt jelentette, hogy a pápa bíboros helynöke mellé állt a kommunistákkal való együttműködés elítélésében.

Ez egyik jel lehet arra, hogy a Vatikánban talán mégis felismerték, hogy helytelen volt a keleti politikában anynyi engedményt tenni a kommunista rendszereknek. Elég hangosan beszéltek Rómában és Olaszországban, hogy a Vatikán eddigi keleti politikája sokban hozzájárult a kommunista párt megerősödéséhez, mert hallgattak az üldözésekről és a kommunista kormányokkal ápolt óvatlan kapcsolatok sok katolikusban azt a téves benyomást keltették, mintha előbb-utóbb minden kommunista kormányzatú országban rendeződne az állam és egyház viszonya.

Poletti bíboros római nyilatkozata előtt elzarándokolt Máriazellbe. Megkoszorúzta Mindszenty bíboros sírját. Ott imádkozott, misézett s meglátogatta a vértanú magyar bíboros árván maradt lakosztályát is a Pázmáneumban.

FÁBIÁN KÁROLY

VALÓBAN NINCSENEK

többé olyan nagylelkű fiatal leányok, akik az Istent akarják osztályrésztül választani? — Akik meghallják a hívó szót: «Jöjj, kövess engem»? — Akikben a mai világ érvényesülési vágya ellenére is van még idealizmus, amely arra készlet, hogy más emberekért tegyenek valamit? — Akik mások gyermekeinek a tanítását és nevelését választják életük feladatául, hogy segítsenek nekik a boldogság útjára rátalálni?

Valóban nincsenek többé olyan fiatal leányok, akik készek az Istent szolgáló idealizmusból betegeteket ápolni, öregeteket gondozni? — Akik tanúi akarnak lenni az Isteni Megváltó minden embert üdvözíteni akaró szeretetének, és ebben a tanúságtételben keresik és találják életük értelmét és kiteljesülését? —

Valóban nincsenek olyan 20-35 éves magyar leányok, akik a szolgáló szeretetre rá merik tenni az életüket? —

De ha mégis vannak, csak nem tudják, hogyan találjanak rá az útra, lépjenek érintkezésbe az Isteni Megváltóról nevezett magyar nővérek tartományfőnökével:

Schwester Provinzoberin
St. Margit-Heim
Senefelderstr. 6.
A - 4020 Linz/D.

Az Isteni Ige Társasága centennáriuma

1975 nagy év az Isteni Ige Társasága (S.V.D.), a steyli missziók történetében: 100 éve, 1875. szept. 8-án nyílt meg az első steyli missziósház; és most okt. 19-én a Szentatya Rómában boldog-

gá avatta Janssen Arnold rendalapítót és vele együtt első hithirdetőjét, Freinademetz József atyát. (Steyl kis falu Hollandiában, közel a német határhoz: ott létesült a rend első háza.)

A szegényes kezdet

A rendalapítás a legszegényebb körülmények között történt: düledező hájocsárdát szentelt fel az alapító missziós szemináriumra. A kezdetnél sokan mosolyogtak ezen az egyszerű paptanáron és nem hitték, hogy ebből a kezdeményezésből lesz valami. 1876 elsején csak 2 pap, 2 teológus és 4 diák volt a ház teljes létszáma. Arnold atya azonban rendületlenül bízott a jó Istenben; és a jövő őt igazolta.

A rozoga csárda hamarosan megszárdult és ma is áll, mellette rövid néhány év alatt gombaszámra emelkedtek

a nagy épületek, a gúnyos mosolygásokat pedig tisztelő csodálkozás váltotta fel. 5 év alatt a steyli anyaház lakói 90-re szaporodtak; már volt saját házi nyomdájuk és a folyóiratok havi több tízezres példányszámban vitték szét a missziós eszmét; az első atya pedig már távol Keleten készült rá, hogy Kinában megkezdje a térítő munkát. Ez a növekedés a következő években gyorsuló tempóban haladt tovább. Az alapító egyik főjellemvonása: Megtett mindent, ami erejében állott, és imádkozott azért, amit magától elérni nem tudott.

A rendalapító

Ha rövid pillantást vetünk Janssen Arnold rendalapító életére, ezt kellene megemlíteni. Egyszerű német fuvaroscsalád gyermeke; tanul, paptanári oklevelet szerez és néhány évig gimnáziumi tanárként működik (mennyiség- és természettudományok). Szegény szüleitől nagy kincset örökölt: mély vallásosságát; és ugyancsak a családból hozta magával a pogánymissziók iránti nagy érdeklődését is. Így nem lep meg, hogy idővel a missziós érdeklődés mind jobban előtérbe tör és ő mindig világosabban érzi, hogy missziós szemináriumot kell létesítenie. Először nem gondol új szerzetesrend alapítására, csak hithirdető papokat képző szemináriumot akar létesíteni Németország, Ausztria és Hollandia számára; ez lebeg szeme előtt, amikor a steyli házat megnyitja. Eleven hitéből és bensőséges jámborságából fakadt rendíthetetlen bizalma az isteni gondviselés iránt és az a meglepő következetesség, amellyel nem riadt vissza semmi nehézségtől, ha valamit Isten akaratának ismert meg.

Az S.V.D. képe ma, a centennárium évében

Isten áldása Arnold atya alapításán ma is látható. Az Isteni Ige Társasága nemzetközivé lett, 30 különböző nemzet fiait találjuk benne; a szerzetes-rendtartományok száma elérte a 40-et. Nincs világrész, amelyen Arnold atya fiai és leányai nem végeznének elismerten jelentős munkát az isteni Ige szolgálatá-

Sokat imádkozott és állandóan szoros kapcsolatban maradt a jó Istennel. Ez nagysága és alkotása mély titka.

Alkotásának nagysága az alapító halála évében, 1909-ben tűnik ki. Ekkor az S.V.D. (most már szerzetes-) fogadalmas tagjainak a száma meghaladta az 1.000-et; évente 50 újmiséssel gyarapodtak; hithirdetői pedig már eredményes térítő munkát végeztek Kinában, Japánban, Togóban (a mai Ghanában), Új-Guineában, a Fülöp-Szigeteken és Dél-Amerikában. Az S.V.D. nagy rendházainak a száma közben 7-re emelkedett. Steylben pedig az S.V.D. mellett Arnold atya alapítása 2 női «testvérszerzetesrenddel» gyarapodott: a steyli Missziós Nővérek Társaságával és a steyli Örökimádó Nővérek Társaságával. A 3 alapítás anyaháza Steylben egymás közelében festői képet nyújt és igazi «szezetes-falut» képez, amelynek összalakossága később gyakran meghaladta az 500-at. A 3 szerzetesrend mindegyike ma teljesen önálló, de szoros kapcsolatban működnek egymással.

ban. Összlétszámuk a jubileumi évben meghaladja a 10.000-et. A páterek száma az S.V.D.-ben jelenleg is növekvőben van. 34 most élő rendtag pedig érseki, püspöki vagy más főpásztori ki nevezést kapott. Kevésbé ismert, hogy Távol Keleten 4 egyetemünk van, összesen 20.000-nél több hallgatóval.

Az S.V.D. magyarországi rövid története

Magyarországon már 1916-tól működött néhány németajkú atya Máriaké- ménen, szinte előfutárként; de ezt a kezdeményezést később feladtuk. — Az igazi élet 1924-ben vette kezdetét nagyon szerényen Budatétényen, a Názáret-Missziósházzal. Nem ugyan ház- lászcsárda, de kis villa volt az alap-

épület; idővel bővült, de 25-30 lakónál többet sosem tudott befogadni. — 1930-ban külföldi tőkével épült a nagyobb Szent Imre Missziós Szeminárium. 150-en, sőt többen is jól megfértünk. Idővel ez a ház nyerte a legnagyobb jelentőséget, mert a missziós diákok mellett volt ott noviciátus, szerkesztőség, kia-

dóhivatal és kegytárgykereskedés. Sok lelki gyakorlatot adtunk papoknak és világiaknak, sok népmissziót tartottunk innen kiindulva. Éveken keresztül innen ment szét a Kis Hitterjesztő, a Világposta és a Szent Mihály Missziós Naptár. — Utolsó településünk 1942-ben a háború alatt jött létre Kiskunfélegyházán, a Szt. István Missziós Szeminárium. Csak szükségmegoldás maradt. — Itt 2 konkrét adat arra, hogy Isten áldása hogyan volt az S.V.D.-vel Magyarországon. 1934-ben 13 fiú folyamodott felvételért a missziós diákok közé. Ez a szám évről évre nőtt. Egyedül 1942-ben pedig 370-en kérték a felvételt. — Pontos adatok szerint az S.V.D. rövid működése révén Magyarországon összesen legalább 95-en jutottak el a papságra, s ezek közül tudomásom szerint a mai napig egyetlen egy sem lett hűtlen a papi hivatásához.

Többször hallottam másoktól, hogy alapítónk nem volt zseni. De azt állítom, hogy nagy tehetség volt: Boldog Janssen Arnoldban volt valami rendkívüli «missziós karizma és tehetség», — és ezt kísérte mindenhol a jó Isten áldása. Így alakult ő maga is «Isten vé- sője alatt» naggyá és így alapozta meg végül is szerzetesrendjeit s irányította őket a jövőbe. 1975. okt. 19-én az Egyház hivatalosan is megpecsételte ezt a nagyságát a boldoggáavatás tényével.

WACHTER ISTVÁN S.V.D.

MAGYARORSZÁGI SZENT ERZSÉBET ÜNNEPE

A liturgikus reform új naptárbeosztása szerint árpádházi Szt. Erzsébet ünnepe. nov. 17.-re esik. Az egész világon ismert, kedves szentünkről, a hősi felebaráti szeretet megvalósítójáról a Francia-Svájci Magyar Misszióban az alább közöltek szerint emlékeztek meg:

Lausanne-ban:

nov 15-én, szombaton este 6-kor ünnepélyes koncelebrációs szentmisét tartottak a Servan-kápolnában. Szentmise után, kb. este 7 órától az angol kat. misszió kultúrtermében magyar családi találkózón, baráti összejövetelen vettek részt, szokásos magyar buffet-vel.

Genf-ben:

nov. 16-án, vasárnap d. e. 11 órakor a St.Boniface-kápolnában ünnepi koncelebrációs szentmisén vettek részt a hívek, utána az alagsorban — szokás szerint — aperitif melletti baráti beszélgetésre, családias hangulatú eszmecsere-re jöttek össze. — Az ünnepi szónok mindkét helyen Ft .Dobai Sándor, belgiami főlelkész volt Leègeből. Az ünnepségeken szép számmal vettek részt a magyar hívek. (P. R. L.)

Genfi karácsonyi ünnepség dec. 17-én, a Lausanne-i pedig dec. 20-án lesz.

Magyar kiválóságaink Rómában

Ebben az évben a szokottnál is több honfitársunk zarándokolt Rómába, hogy résztvegyen a szentévi ünnepeken és megtöltse lelkét az Örök Város varázsával. De nemcsak a 25-évenként ismétlődő szentévi áramlás sodorja a magyarokat és a többi kultúrnemzet fiait-lányait a három évezredes múltra visszatekintő városba, hanem sokan, és éppen a legkiválóbbak, többször is felkeresik a kereszténység központját, sőt évekig ott találnak otthonot, ott fejtik ki munkásságuk javát és ott térnek örök nyugovóra is.

Erről szép könyvet írt Riedl Frigyes «Magyarok Rómában» címmel (Budapest, 1930), de csak szűkszavúan emlékezik meg három alábbi nagynevű honfitársunkról. Mind a három rajongója volt az Urbsnak, melynek termékenyítő és ihlető ereje kihatott egész munkásságukra. Ennek a három nagy honfitársunknak római életéről szól az itt következő beszámoló.

Liszt Ferenc (1811-1886)

Világhírű hazánkfia, aki mindig büszkén és öntudatosan vallotta magát magyarnak, 1839-ben, huszonnyolc éves korában tette első római látogatását. Kísérőjével, Marie d'Agoult grófnővel a patinás Via delle Purificazione-n lakott, később pedig, a lankasztó nyári hőségétől menekülve, Albanoba költöztet.

Berlioznak írt leveleiben a zenét a képzőművészetekhez mérte: Raffaelt és Michelangelot Mozarthoz és Beethovenhez hasonlította, a Colosseumot pedig az Eroica szimfóniához. Rómában komponálta a három Petrarca-sonettet és két zongora-darabját: a Lo Sposalizio-t és az Il Pensieroso-t.

Ezután 21 évig nem látta Rómát. Otven éves volt, amikor újra a városba érkezett s a Via Sistinán vett ki lakást. Leányának, Blandinének, elragadtatott levelekben számolt be római életéről. Mint írja: «Gyönyörű lakásom van a Pincio mellett, Tenerani és Overbeck műterme közelében. Reggelként a szomszédos templomok harangkongása ébreszt, mely jobban elandalít, mint a párisi Conservatoire valamennyi hangversenye együttvéve.»

IX. Pius pápa nagyon szerette a Mestert, többször meg is látogatta. Vendégül látta castelgandolfoi villájában is, ahol Liszt Bellini Casta divá-ját, a Norma-opera e törékeny, sóvárgó és illatos áriáját játszotta neki s a pápa fellelkesedve vele énekelt. 1878-ban ismét Rómában volt Liszt, eljárógatott a Café Grecoba és több művésszel tartott fenn meleg barátságot, főleg Rómában letelepedett nagynevű egyházi festőművészsünkkel, Szoldatics Ferencsel, akit Palazzo Venezia-beli műtermében több-

ször is látogatott. Utolsó római útját 1885-ben tette, két évvel később meghalt Bayreuthban.

Thorma Károly (1829-1897)

Neves tudósunk és politikusunk Rómában és a közeli Anzióban, mintegy önkéntes számkivetésben töltötte életének utolsó bús éveit. Mozgalmas élet után tért ide pihenőre.

Désen született, apja, Thorma József, ismert történettudós volt. Károly résztvett a szabadságharcban, évekig bujkálnia kellett, majd 1867-ben országgyűlési képviselő lett. Egyideig Belső Szolnok megye főispánjaként, azután a Képviselőház alelnökeként vett részt a politikai életben. 1878-ban a budapesti egyetemen a régészet tanára lett, közben megírta «Dacia története» című könyvét, ásatásokat végzett Erdélyben és felszínre hozta Aquincumot. A M. Tud. Akadémia tagjává választotta. 1887-ben ment nyugdíjba és költözött le elfáradva, betegen Rómába. Hazájába többé sohasem tért vissza.

Rómába-költözésének az volt a célja, hogy behatóan megismerje az antik római műveltség központját és anyagot gyűjtsön további archeológiai munkájához. Nagy lelkesedéssel kezdte el kutatásait, de fokozódó szívbaja kétévi munkája után arra kényszerítette, hogy elhagyja Rómát és a kies Porto d'Anzióban telepedjen le. Ott, az anzioi öböl mélykék tengerének partján, a délszaki növények között meghúzódó kis halásztelepen élte le élete utolsó éveit, egy szerény szálló kis szobájában.

Honfitársai ott sem feledkeztek meg róla. A Rómát-járó fiatal festők-szobrászok többször felkeresték anzioi csendes otthonában és vidámságot vittek magányos életébe. 1892-ben egész csoport rándult ki hozzá. Nagy Sándor, Kriesch Aladár, Balló Ede és még több fiatal művész.

Szívbaja 1897-ben végzett vele. Temetésén ott volt az egész római magyar kolónia. Sirjánál régi, meghitt barátja, Fraknoi Vilmos püspök mondott megrendítő búcsúbeszédet. «Ott a kék tenger és a kék égbolt végtelenje közt nyugszik az idegen, kinek a sors oly sokat adott és kitől oly sokat megtagadt» — írja róla Riedl Frigyes.

Fraknoi Vilmos (1843-1924)

Aki az anzioi remeteségbe vonult magyar tudóst búcsúztatta, abban az időben szintén Róma lakója volt. Szépívelésű papi pályát futott be: papneveldei tanárként kezdte, majd a Nemzeti Múzeum könyvtárnoka lett. Nagyváradon kánonoki stallumot kapott, onnan Budapestre költözött, ahol a M. Tudományos Akadémia főttkári székét töl-

tötte be 1879-ben. Arbei püspökké szentelték 1892-ben, 1900-ban pedig a javadalmas szentjobbi apátság birtokosa lett. Tudományos és irodalmi munkásságának elismerésül 1903-ban a Kisfaludy-Társaság tagjává választotta. Évekig volt a Múzeumok és Könyvtárak országos főfelügyelője. Nemcsak mint történettudós szerzett tekintélyes nevet nemzetközi viszonylatban is, hanem mindvégig önzelen pártfogója volt a művészetnek és művészeknek is.

1891-ben telepedett le Rómában, ahol már előzőleg is hosszabb időt töltött. Még abban az évben telket vett a Viale del Policlinico-n s azon Vendura építéssel 1894-ben felépíttette, saját költségén, a Magyar Történeti Intézet épületét. 1895-ben maga is beköltözött a szép új épületbe s attól kezdve az olasz-magyar történelmi kapcsolatoknak sok kutatója talált otthonra az Intézetben.

Fraknoi püspök a szomszédos telken 1902-ben, ugyancsak saját költségén, másik villát is építtetett, műteremmel és lakással két magyar festő és egy szobrász számára. Ez volt a Fraknoi-Művészház. Itt dolgozott Réti István, Iványi Grünwald Béla, Koszta József, Hegedüs László és Damkó József. A ház ma is áll, de idegen kézen van, mert Fraknoi 1905-ben eladta.

Két alpitása közül ma már egyik sem teljesíti hivatását. A Művészházat, mint említettem, még életében eladta, a Történeti Intézet pedig beleolvadt a Via Giulia 1. sz. alatti Római Magyar Intézetbe. (Utolsó tagjainak egyike e sorok írója volt.)

Az első világháború kitörésekor Fraknoi püspök visszaköltözött Budapestre. Önzetlen nemeslelkűségének ott is tanújelét adta: 1921-ben kétfélmillió alapítványt tett a Szent István Akadémia javára, majd azt tette meg általános örökösévé is. Arcképét László Fülöp Londonban élt festőművésznünk festette meg.

BÍRÓ BÉLA

A HAGYOMÁNYOS MAGYAR DIÁKBÁLT

— a 20-ik évforduló alkalmából —

1976 január 25-én, vasárnap 19.30 órai

kezdettel az eddigi nagyszerű keretek között a «Deutsches Theater» dísztermében tartjuk. Az első bálzó lányok jelentkezését már most kérjük a 69 39 41 telefonszámon (17 órától). A szórakoztatásról két zenekar gondoskodik, és egyéb meglepetés is sorra kerül a megszokott keretek között.

Közreműködik a Kastl-i Magyar Gimnázium népitáncscsoportja.

Kérjük barátainkat és támogatóinkat, legyenek szívesek programjukat már most úgy beosztani, hogy az a bálon való részvételüket ne akadályozza.

Diákszövetség Müncheni Csoportja
Bálrendezés

Indián barlangvárosok Colorado államban

Északamerika indián őslakosságának múltjával a 19. század vége előtt alig törődött a tudományos világ. A kontinens meghódítása, természeti kincseinek felfedezése nagyobb érdeklődésre tartott igényt, mint előző birtokosainak a múltja. Egy véletlen felfedezés azonban mégis felkeltette a tudományos érdeklődést és azóta egyre fokozódó mértékben folyik a kutatás az indián őslakosság múltjának feltárására.

1888-ban, egy hideg decemberi reggelen, Richard Wetherhill coloradoi farmer unokatestvérével, Charles Masonnal a birtokukról elcsatangolt szarvasmarháik keresésére indult. A két férfi útközben egy mély canyon pereméhez ért és amint a mélység szélén továbbhaladtak, a canyon túlsó oldalán a meredek sziklafalakon különös látvány tárult eléjük. Hatalmas barlang mélyült a sziklafalba, óriási nyílását helyenként omladék fedte be, de az omladék közül a sziklaüregből épületek emelkedtek ki, kerek és négyszögletes építmények, különböző nagyságban és magasságban, és ajtónyílásokkal.

Wetherhill és Mason lenyűgözve állt meg a látvány előtt. Elfeledkeztek útjuk eredeti céljáról a felfedezés izgalmaiban, pedig akkor még nem is tudták, hogy pillantásuk nyolcszáz év helyi történelméről sepepte le az első porszemeket.

A felfedezést követő kutatások fejlett tudományos eljárások segítségével megállapították, hogy a Colorado állam délnyugati sarkában fekvő Mesa Verde terület indián «városai»-nak, azaz spanyol elnevezés szerint «pueblo»-inak története Kr. u. 500 körül kezdődött és 1300 körül ért véget. A települések ma látható maradványai, helyenként szinte teljesen ép épületei ennek a korszaknak a végén, azaz a 13. században épültek.

Még ma is lenyűgöző látványt nyújtanak ezek a napjainkban feltárt sziklavárosok, amint a mély canyonok pereméről megpillantja őket a látogató turista. A napsütésben előtűnnek a ragyogóan megvilágított homlokzatok az ajtók-ablakok fekete négyszögeivel és mögöttük a barlang mélyének homályába vesző, titokzatos épületek. Alattuk meredek sziklafal nyúlik a mélybe és tűnik el a canyonban felnövő sűrű fenyőerdő zöldjében.

A barlangvárosok lakói földművelők voltak. Főtáplálékukat az épületekben talált leletek bizonyítéka szerint a közelben termelt bab, kukorica és tök szolgáltatta. Pulykát is tenyésztettek, de inkább a tolla, mint a húsa miatt. A tollból ruházatot, szőnyeget, takarót készítettek. A vadászban elejtett állatoknak is többnyire csak a bőrét használták fel hasonló célokra. Fegyvereik, szerszámaik kőből és fából készültek, a fémeket nem ismerték, legalábbis nem használták. Ékszereik, díszük színes kővekből, tollból, kagylóból készültek.

Kezdetben, a Kr. u. 6.-8. században az ún. kosárkészítő törzsek lakták a vidéket. Később agyagedényeket kezdtek készíteni, ami már az edényben való főzést is lehetővé tette. Mai napig is ez a két háziipari termék tölt be, mint jövedelmi forrás, fontos szerepet a rezervátumokban lakó indiánok életében.

Társadalmi életüket komplikált természetimádó vallásuk szabályozta. Papjaik álltak a társadalmi ranglétra legfelső fokán és ők irányították a közösség életét. A papok által vezetett tanácskozásokon és vallásos szertartásokon csak a férfiak vehettek részt, viszont a gyermekek az anyjuk nevét örökölték és különböző településbeliek házassága esetén az ifjú férj költözött a feleség falujába. Ha pedig a feleség valamilyen oknál fogva kiábrándult a férjéből, a férj szandálját kitette a házból az ajtó elé, ami azt jelentette, hogy elég volt, felbomlott a házasság, a férj költözzön vissza falujába az anyjához.

A települések lakóinak létszáma a 13. században 20,000 körül lehetett. Az azonban bizonyos, hogy a 13. század utolsó két évtizedében teljesen elnéptelenedtek a barlangvárosok. Erre a legelfogadhatóbb magyarázatot a századvégi, pontosan 1276-tól 1299-ig tartó, még a bibliai hét szűk esztendőnél is háromszor hosszabb ideig tartó szárazság adja. Ezt a magyarázatot azért is el kell fogadnunk, mert a települések feltárása során erőszakos betörés, rombolás, öldöklés nyomai nem voltak találhatók, sőt a legtöbb helyiség úgy nézett ki, mintha lakói csak rövid időre távoztak volna. Maradék étel az edényekben, megkezdett kenyér, használati cikkek szanaszét, mind ezt a benyomást keltezték.

Talán a lakóhelyüket végleg elhagyó indiánok csak a rosszindulatú, szárazságot előidéző szellemeket akarták megteveszteni ezzel, nehogy kövessék őket új otthont kereső útjukon? Nem tudjuk, és azt sem tudjuk, hogy hová széledtek el Mesa Verde lakói. A feltevések szerint lejjebb, dél felé húzódtak, egyrészt elpusztult, a megmaradtak pedig belvadtak más törzsekbe. Csak lakóhelyük maradt fenn és homályos emlékü a New Mexico és Arizona területén élő indiánok titokzatos őstörténeteiben az elődökről.

A barlangvárosok emeletes épületei mai modern bérházakra emlékeztetnek. Elgondolkoztató teljesítmény ez egy olyan néptől, melynek múltjában nem szerepelt mindaz, ami kialakította a huszadik század épületsodáit. El kell ismernünk Mesa Verde lakóinak magas kultúráját, bár az írást nem ismerték, fémeket nem használtak és egyetlen közlekedési eszközük a ma is megcsodált, művészi formájú szandáljuk volt.

NAGY HUBÁNÉ

A SZENTÉV MARGÓJÁRA

December 31-én végéhez ér a világ-egyház jubileumi Szentéve: a kiengesztelődés esztendeje. Ugyanakkor mi is zárókövet teszünk az öt éven át tartó s a világ minden részében megrendezett magyar milleniumi ünnepeinkre. Mi, magyarok azt ünneptük, hogy ezer esztendőnek előtte a magyar nép vezetői, Géza fejedelemmel az élükön, adahajtották fejüket a keresztvíz alá és kereszténnyé tették az egész nemzetet. De leginkább hálálkodtunk azért, hogy Isten Szent Istvánt adta a magyarságnak, akiben a szentség és az államférfiúi kiválóság egyesült s így betetőzte atyja művét: izig-végig kereszténnyé tette nemzetét.

Egy ici-pici kisebbség a magyarság körében keserűen emlékezik az ezeréves kereszténységre s főként Szent Istvánra, akinek köszönhetjük ezeréves kereszténységünket. A történelmi tények teljes félreismerésével azzal vádolják történelmünk e legnagyobb alakját, hogy a kereszténység felvételével kárt tett a nemzet életében. Mások, reálisabban látó történészek és jó magyarok viszont tudják, hogy az akkori viszonyok között a kereszténység elutasításával együttjárt volna a nemzet-halál és meggyőződéssel hirdetik, hogy Szent István s később Szent László szilárdították meg a magyar államot, amelyben kibontakozhattak a kiváló magyar erények és méltó társa lettünk ezáltal a nyugati népeknek. Az ezeréves magyar történelem emellett igazolja Vaszary Kolos primás tételét is: Kard szerezte meg, de kereszt tartotta meg a hazát!

A sorscsapások és a jelenlegi megpróbáltatások ellenére is nagy hálával tartozunk Istennek azért, hogy egy évezredre visszatekintő nép fiaii lehetünk. Büszkén vállalhatjuk, hogy ehhez a néphez tartozunk, melyet a kereszténység nevelt és így vált Európa egyik értékes nemzetévé. Bárhol élünk tehát, vállaljuk magyarságunkat és az abból fakadó szinte óriási feladatot: minden körülmények között küzdünk hazánk szabadságáért és örizzük azt az evangéliumi hitet, mely naggyá tette a hős és áldozatok vállalására is kész, kiemelkedő magyarokat, mint legutóbb Mindszenty primás életében láttuk.

Valóban a világ egyik «legárvább» nemzete vagyunk. Vannak olyanok is, akik gyűlölnék bennünket. Ez se keserítsen el minket. Inkább ösztönözzön még jobban arra, hogy hűségesebb magyar fiak legyünk és még odaadóbban legyünk egymásnak segítségére. Találjuk meg és fogjuk meg egymás kezét, hogy a ránk háruló feladatokat testvéri összefogásban tudjuk megvalósítani.

A mai nehéz történelmi magyar sorsban Istenben kell bízunk, az evangéliumi hitben kell egymásra találnunk és kereszténységünkben kell erőt merítenünk.

P. BÓDAY JENŐ SJ.

Mindszenty József

EMLÉKIRATAIM

A bíboros emlékiratainak előzőleg közölt része beszámolt az Andrássy úti AVO székházban töltött első éjszakáról. A bíborost már első este levetkőztették, bohócruhába öltöztették, vallatói elé vezették. Hamis jegyzőkönyv aláírására szólították fel. Mikor ezt megtagadta, gumibottal kegyelenül megverték. Háromszor esett neki az éj folyamán a gumibotos őrnagy. Ez csak a nyitány volt. A harmadik botozás után Décsi Gyula, az akció vezetője ismét fel-szólította a bíborost: írjon alá vallomást. Mit válaszol a bíboros, mi történik ezután?

A TELJES MAGAMRA HAGYATOTTSÁG

Válaszom újra csak az volt, hogy ha az általam előadottakat veszik be a jegyzőkönyvbe, akkor aláírom, de különben nem. Erre megint tudtomra adják, hogy ezen a helyen a vádlottak nem azt vallják, amit akarnak, hanem amit a rendőrség parancsolt.

Közben az idő elmúlik, hajnalodik s úgy látszik a kihallgatók is kifáradtak. Visszavisznek abba a szobába, amelyben rajtam kívül, a markolható dohányfüstben, a bűzös és elhasznált levegőben állandóan ott van az öttagú őrség: a szobaparancsnok és négy legénye. Ledőlök a díványra. Nem tudok elaludni. Próbálok elfordítani figyelmemet a felém irányuló trágár társalgástól. Visszagondolok az eltelt szörnyű éjszakára és még valami örömfélet is érzek afölött, hogy az első éjjel nem tudták aláírni velem valótlán, hamisításoktól hemzsegő jegyzőkönyvüket.

8 óraker mosdóvizet hoznak; az örök meztelenkedve mosakodnak előttem. Én a rám adott bohócruhában végzem a reggeli tisztálkodást. Amikor elkészülök, megparancsolják, hogy vigyem ki a mosdóvizet. Az egyik suhanc kíséri ki, míg a szobaparancsnok és a többiek harsányan és gúnyolódva kiáltoznak utánam.

(Mindszenty bíboros délelőttje az Andrássy út 60. cellájában: evésre akarják kényszeríteni, de nem eszik. Több-ször benyit a gumibotos őrnagy, hogy

AZ ORVOSOK SZEREPE A BÍRÓSÁGI SZÍNJÁTSZÁSBAN

A gyanút végleg megerősítette bennem, hogy bejelentés nélkül váratlanul megjelent három orvos. Ebéd után lépnek be a szobába s anélkül, hogy bemutatkoznának, vagy bármit is kérdenének tőlem, vagy az öröktől, vizsgálni kezdenek. Tapogatóznak már régebben operált pajzsmirigyemet, vizsgálják a szememet, meghallgatják a szívemet és tüdőmet, megméri a pulzusomat és a vérnyomást. Aztán elmennek, gyógyszereket hagynak hátra, amelyekből az őrség ellenőrzése mellett be kell vennem az előírt adagokat...

Amikor csak módomban állt, megsemmisítettem az otthagytott tablettákat, éspedig legtöbbször úgy, hogy uj-

el ne feledkezzék róla. Emlékiratait ezután így folytatja:)

Eszembe jut, hogy az elmúlt éjszaka eseményeiről Rákosi Mátyás jelentést fog kapni. Ő aztán valószínűleg táviratot küld Sztálinhoz. Elképzelem a megindult lázas munkát Kádár János vezetése alatt a belügyminisztériumban és ugyanezt Riesz István irányítása mellett az igazságügy-minisztériumban. S közben Péter Gábor és kintó hada újabb felhatalmazásokra és serkentő indításokra vár. Átélem az egész megdöbbentő valóságot, azt, hogy személyemen, lelkemen, testemen, idegeimen és csontjaimon keresztül vonul be a bolsevizmus teljessége most Magyarországra. Érzem, hogy olyan kirakatper készül, amelyre az egész világ feszülten figyel. Ebben a küzdelemben nem lehet megállni s nincs benne kímélet: nekem is, önekik is végig kell mennünk az úton.

Dél felé megkérdezik, hogy mit akarok ebédre. Röviden felelem, nem érdekel. Mert biztos vagyok abban, hogy az ételt az Andrássy úton készítik el és hogy valószínűleg akaratbénító- és kábítószereket kevernek hozzá... Ezzel a tudattal és fokozódó gyanúval eltelve, egyelőre alig veszek magamhoz az élemtett ételből. Az éjszakai bánásmód után méginkább erősödött az a meggyőződés, hogy preparálni fognak a kihallgatásokra és a kirakatperre.

jaimmal titokban összenyomtam és beleszórtam az el nem fogyasztott ételmaradékba. Amikor az ór mellettem állva figyelt, bevettam a gyógyszert, de csak csekély vízzel, amennyi éppen elég volt ahhoz, hogy szájpaddlásomhoz nyomjam, anélkül, hogy lenyelném. Később észrevétlenül kiköptem s ha az ételmaradékot már elvitték, akkor a viselt rablábelibe felejtettem az ilyen «megmentett» orvosságot.

Idő múltán magam is éreztem, hogy valamivel többet kell ennem, nem maradhattam táplálék nélkül. Így aztán részben sikerült velem bevétetniök az ételbe kevert gyógy- és kábítószereket. Az orvosok — mindig hárman — ott

tartózkodásom alatt mindennap megjelentek az étkezés idején, vagy közvetlenül utána. Voltak azonban napok, amikor az étkezési időn kívül is vizsgáltak.

Hozzám egyetlen szót sem szóltak: nem kérdeztek és nem közöltek semmit.

Jelenlétükből és viselkedésükből arra következtettem, hogy a vegyszerek hatása mellett azt is vizsgálják, bírom-e jól az ütlegeket s hogy szívem elég erős-e fizikai kínzásokhoz. A kábítószerek adagolását orvosi felügyelet és ellenőrzés mellett kellett összeegyeztetni a fizikai és lelki tortúrák különböző fokaiival, s állandóan ügyelniük kellett arra, hogy testi és szellemi erőmből megmaradjon annyi, amennyivel még felléptethetnek a bírósági színjatszásban, a kirakatperben.

Amikor a három orvos távozik, ledőlök a díványra, de aludni most sem tudok. A szoba zsvivaja is erős körülöttem. Ha mégis megtörtént, hogy egy pillanatra lehunytam szememet és elszunynyadtam, máris ott volt mellettem a szobaparancsnok, hogy felriasszon. A «nem-alvás» is egyik módja a kínzásnak, illetőleg szerves része annak a kifejtett tudománynak, amellyel a vádlott akaraterjét megtörik.

Kínos lassúsággal telik a délután a bűzös légkörben, hol minden szem figyel rám. Amikor észreveszik, hogy talán imádkozom, azonnal még mocskosabb és trágárabb témába kezd a szobaparancsnok. Romlottságuk és neveltlenségük fáj és élesen a szívembe vág. Ugyanaz a sötét, istentelen hatalom, amely elragadta függetlenségünket és rabszolgasorba taszította a nemzetet, meg akarja rontani, megpróbálja elzüllesztetni ifjúságunkat is, hogy ne maradjon senki, aki az ország és keresztény hitünk megmentésén fáradozzék majd.

Jó lenne elmélyedni a breviáriumban is, de elvették tőlem. Így emlékezetből kezdek hozzá a napi zsolozsmához...

A MÁSODIK ÉJSZAKA

(A második éjszakán, éjjel 11 óra tájban ismét Décsi Gyula vallatószobájába viszik a magyar egyház fejét. Emlékezéseiben így idézi a jelenetet:)

Décsi alezredes végignéz rajtam, aztán száraz, színtelen hangon hozzákezd egy előre elkészített kihallgatási jegyzőkönyv felolvasásához, amelyből egyre jobban kidomborodik és kirajzolódik egy általam szervezett és irányított köztársaságellenes, ún. «összeesküvés». Az alapul szolgáló, bőbeszédűen előadott tények a következők:

Egy: Tildy Zoltán miniszterelnöknel tiltakoztam a köztársasági államforma bevezetése ellen. Kettő: már a háború végétől kapcsolatot tartottam fenn Habsburg Ottóval és 1947 nyarán személyesen is találkoztam vele az Egyesült Államokban, hogy megtárgyaljuk

a köztársaság megdöntésére irányuló szervezkedés részleteit. Három: Előké-szítettem a királyság kikiáltásának ide-jére az első ideiglenes kormánylistát. Négy: Terveim megvalósítása érdeké-ben kapcsolatba léptem az Egyesült Ál-lamok budapesti ügyvivőjével és annak utódjával, Chapin követtel, hogy ráve-gyem az amerikai kormányt a harmadik világháború kirobbantására. Öt: Meg-akadályoztam a Szentkorona hazaszál-lítását, hogy alkalmi időben megkoro-názhassam vele Habsburg Ottót, a trón-örökösöt.

(Így foglalja pontokba a bíboros, hogy az Andrássy út 60-ban végbemenő kín-vallatás során hogyan sorolták fel elle-ne a vádpontokat. Megmondja a bíbo-ros: ez a felsorolás hemzsegett a valót-lanságtól, elferdítésekkel és belemagya-rázásokkal torzították el a tényeket.)

Megmondtam Décsinek: a tegnap éj-jel velem szemben alkalmazott kínzá-sokból is következtetni lehet arra, hogy a belügyminiszter és a rendőrség is tudja: a jegyzőkönyvbe foglalt tények-ből és az emlegetett dokumentumokból nem lehet bizonyítani a nekem tulaj-donított köztársaság elleni összeeskü-vés büntettét... Engem éjszakai kihall-gatáson rugásokkal és gumibotozással szeretnének vallomásra és egy előre gyártott jegyzőkönyvnek az aláírására kényszeríteni. Szükség volna-e mind-

erre, ha a megállapított tények és az előkerült bűnjelek valóban azt bizonyí-tanák, hogy összeesküdtünk a demokra-tikus magyar köztársaság megdönté-sére...?

...Itt a tönkrevert vádlottak ügyne-vezett vallomásaiból veszik a bizonyító anyagot. A cél itt nem az állam bizton-ságának a védelme, hanem az, hogy egy jelentős állásban lévő személyt végleg félretegyenek az útból, mert az illető, felelőssége tudatában és kötelességér-zetből, jogos bírálatban részesíti az ép-pen nem demokratikus módszerekkel egyeduralomra törő erőket.

Décsi megállít. Aztán nyomatékosan felszólít, hogy írjam alá a jegyzőköny-vet. Amikor ezt megtagadom, int az őrnagynagy. Kezdődhet a botozás. Vissza-visznek a szobámba, levetkőztetnek, mint előző éjjel. Az őrnagy leteper és talpamon kezdve végigveri egész tes-temet a gumibottal. Amikor az őrnagy távozik, magamra hagynak. Feltápász-kodom. Nagynehezen magamra veszem a testemről lerángatott alsóneműt és az első nap rámadott bohócruhát. Az őrség máris vezet vissza Décsi elé, aki szitkok közben követeli tőlem, hogy ír-jam alá a jegyzőkönyvet. Megint csak azt feleltem, nyomatékkal, hogy csupán a saját magam vallomásáról felvett jegyzőkönyvet vagyok hajlandó aláírni. Az általa felolvasott jegyzőkönyvben a tények hamisak, vagy elferdítettek.

Semmiféle kormánylistát nem állittat-tam össze, amint azt a jegyzőkönyv ál-lítja. Baranyai professzortól kaptam egy feljegyzést és választ arra a kérdése-mre: a nagy tisztogatások után kik ma-radtak még meg a nemzeti irányú és érzésű tehetséges politikusok közül. Ő ugyan eljuttatott hozzám egy tanul-mányt a magyar primások közjogi sze-repléséről és a kísérőlevélben felvetette azt a lehetőséget, hogy egy váratlanul bekövetkező s általa jogi vákuum-nak nevezett helyzetben a kibontakozás a hercegprimás közreműködésével is megtörténhetnék. Valószínű, hogy ami-kor ezt írta, talán másfél évvel ezelőtt, egy nemzetközi konfliktus lehetőségé-vel számolt. De semmiesetre sem gon-dolt arra — amit a vallatási jegyző-köny állít —, hogy én az Egyesült Ál-lamokat egy Magyarország elleni háború-ra akartam felbujtani. Erről az állítás-ról is elmondtam már az előző éjszaka a felfogásomat...

TALÁLKOZÁS PÉTER GÁBORRAL

(Ezután visszavitték cellájába és újra gumibottal végigverték a magyar egy-ház fejét. Nap mint nap megisméltődtek ezek a jelenetek. Harminckilenc napon át vallatták Mindszenty bíborost. Egy alkalommal az ÁVO hirhedt főnöke, Péter Gábor elé viszik. A bíboros így írja le a jelenetet:)

Belépek egy tágas, kényelmesen be-rendezett irodába. Az íróasztalnál trónol az Andrássy út 60. teljhatalmú ura. Szemrevesz, azután szinte kedveskedő-en hellyel kínál az íróasztalnak vele szemben lévő oldalán. Amikor helyet foglalok, érdeklődést színelve kérdezi:

— Hogy van? Hogyan érzi magát?

Így válaszolok: — Ahogyan maguk-nál érezheti magát az ember.

Erre Péter Gábor: — Nagyon rideg és barátságtalan hozzánk, semmi melegség nincs a magatartásában.

— Sok olyan törvényről tudok — mondottam többek között —, amelyeket a magyar nemzetgyűlés megszavazott és ezek mind biztosítják az állampolgá-roknak a szabadságjogokat és az em-beri személy jogait. Most magam is látom, hogy ezeknek a törvényeknek itt, ebben az épületben nincs jelentő-ségük. Nem mintha valami nagy vára-kozással léptem volna ebbe az épület-be; de személyesen tapasztaltam, hogy itt a vádlottakat rugással, gumibotok-kal, az alvás elvonásával és vegyszer-ekkel kényszerítik az előre megírt ki-hallgatási jegyzőkönyvek aláírására...

E szavaimra most az igazi Péter Gá-bor felemeli a fejét, rámszegezi alatto-m tekintetét, és csak ennyit mond in-dulatossan és mogorván:

— Még több is lesz, ha makacskodik!

Én ezután felálltam és elhagytam az irodáját...

(Folytatjuk)

A BÍBOROS VÁLASZOL A VÁDAKRA

(Magatartásának indokairól és arról, hogy igazában mit tett és mit nem tett, Mindszenty a következőket mondotta a vallató Décsinek:)

A köztársaság bevezetéséről szóló törvényjavaslat ellen valóban óvást emeltem. Ehhez azonban a törvény élet-belépése előtt nekem is, mint minden magyar állampolgárnak, megvolt az alkotmányban és az alaptörvényekben biztosított jogom. Alaptörvényeink sze-rint, amelyek bármely elfogadott tör-vény alkotmányos úton való megváltoz-tatását engedélyezik, még ma is bárki alakíthatna olyan politikai pártot, a-mely a köztársaság helyett a királyság visszaállítását tűzné ki célul...

1947-ben valóban, az ottawai Mária-kongresszus után, Chikágóban találkoztam Habsburg Ottóval; ez, amint a jegy-zőkönyvből kitűnik, a saját kívánságá-ra történt. Mindez ellentétben van a vallatási jegyzőkönyvnek azzal az állí-tásával, hogy amerikai utamon a vele való találkozás volt a legfőbb célom és hogy a Mária-kongresszus csupán ürügy volt elutazásomra. Ha így lett volna, mindenki azt találná természetesnek, hogy magam keresem a vele való talál-kozássra az alkalmat s azt úgy rendezem meg előbb, hogy bőséges időnk legyen megtárgyalni a köztársaság megdönté-sére irányuló szervezkedés és összees-küvés részleteit. Ezzel ellentétben, csak egyetlen egy alkalommal találkoztam

Habsburg Ottóval és együttlétünk alig egy fél óráig tartott; pedig 26 napig tar-tózkodtam odaát Kánadában és az Egye-sült Államokban. Igaz ellenben az, hogy e rövid találkozáson szóba került az or-szág szomorú sorsa és az Egyháznak sok nehéz órája, s az a tény, hogy szinte egyedül csak az Egyház vállára nehe-zedett a magyar nép háború utáni óriási nyomorának súlyos gondja. Mivel tud-tam, hogy Habsburg Ottónak jó nem-zetközi kapcsolatai vannak közéleti sze-mélyekhez, mind egyházi, mind világi vonalon, kértem, legyen segítségünkre a szeretetadományok megszerzésénél és hazaszállításánál.

Amit pedig a főhercegnek adott meg-bízólevelemről állít a jegyzőkönyv, ab-ból egyedül annyit igaz, hogy azt Spell-man amerikai bíboros kérésére adtam meg. A melegszívű, magyarbarát Spell-man érsek számolt azzal, hogy egyszer az államvédelmi osztály kezére kerül-hetek. Szükségét látta annak, hogy eb-ben az esetben egy ismert és tájékozott személy, akinek megfelelő befolyása van, helyettem és az én nevemben szó-szóloja lehessen a megpróbált, magára maradt magyarságnak. Fontos szem-pont volt itt a szeretetadományok foly-tatólagos biztosításán kívül, hogy vala-ki hitelesen tájékozódást tudjon adni a visszás és nehéz magyar helyzetről mindazoknak, akik hajlandók nemzet-ünkön segíteni.

Új cserkészcsapat Bernben

Köztudomású, hogy a Magyar Cserkészmozgalom az Evangélium alapján áll. Az Isten, haza embertárs iránti kötelességteljesítésére neveli a természetszeretet és a magyar kultúra keretében a magyar gyermekeket.

Nem csoda, hogy ez a szép eszmény sokakat vonz; és több lelkipásztor a mozgalmat látja egyedül alkalmasnak arra, hogy az emigrációban a magyar kultúrát, magyar hazát ismerő és szerető ifjúságot neveljen.

Egy éve annak, hogy a berni katolikus és protestáns egyházközségek mint fenntartó testület, vállalták egy új cserkészcsapat megszervezését. A szülők örömmel fogadták a hírt. Szívesen és áldozatra készen küldték gyermekeiket az összejövetelekre. A gyermekek is rádöbbentek, hogy magyar vér csörgedez ereikben. Ha ezt nem is fogalmazzák meg maguk számára sem, a vezetők mégis látják, milyen szívesen beszélnek magyarul, milyen lelkesedéssel énekelik a magyar népdalokat, milyen önfelédtt örömmel játszik együtt a magyar népi játékokat és milyen vasszorgalommal és odaadással akarnak olvasni és írni is magyarul. Sokan tudják már a tíz éven aluliak is, a Mackó-örs tagjai, hogy hol folyik a Duna, hol fekszik Budapest, a Hortobágy, a Balaton. Sőt azt is tudják hogy ki volt Mindzsenty. A kirándulásokon, a hétfégi portyákon, a pünkösdi- és nyári táborban öszszemelegedtek, megszerették egymást is.

A nagyok a tíz éven felüliek, a Sas-örsben élnek együtt. A két örs, a Sasok és Mackók együtt, 16-an alkotják a Kodály Zoltán Cserkészcsapat első, próbaéveinek tagjait. Most magyar betlehemes játékkal készülnek a berni magyarok karácsonyi ünnepéjére. Lassan első éve annak, hogy

a csapatot felterjesztették a Szövetség Központjához és reméljük, hogy az előírt próbaévet megállva a Cserkész Szövetség örömmel fogadja csapatai közé a berni Kodály Zoltán cserkészcsapatot is.

A jó Isten áldását kérjük a csapat tagjaira, a vezetők áldozatos munkájára és mindazokra, akik e kezdő csapatot elkölcsileg és anyagilag támogatják.

Dec. 6-án, szombaton délután a 2 órai cserkészösszejövetel után 4 órakor látogatja meg a Mikulás Bácsi az apródokat, a tündéreket és a sasokat.

KARÁCSONYI UNNEPÉLYT

rendezünk a cserkészek közreműködésével 1975 dec. 14-én d.u. 4 órai kezdettel a hümplici katolikus plébánia kultúrtermében.

Szeretettel hívunk minden magyar testvért a berni Katolikus Egyházközség és a Protestáns Gyülekezet nevében

Cserháti Ferenc és
Dr. Krüzsely József

Az ünnepély előtt és után az előcsarnokban Duna-Könyvvásár!

Karácsonyi ünnepélyek lesznek még: Bielben dec. 7-én 16 órakor, Rosius Str. 1. Thunban dec. 20-án, szombaton 17 órakor, St.Martin plébánia Unterrichtzimmer. Courrendlin-ben a jurai magyarok számára dec. 21-én 15.30-kor szentmise a templomban — 16.30-kor ünnepély a magyar vendéglőben.

EURÓPAI KERULETI CSERKÉSZ TÉLITÁBOR DÉLTIROLBAN

A Magyar Cserkészszövetség európai kerülete örömmel hirdeti meg ezúton is, hagyományos, évek óta nagy közkedveltségnek örvendő Téli Táborát. Az idei téli tábor, mely a «Kárpát Téli Tábor» nevet viseli, 1975 dec. 26-tól 1976 jan. 6-ig tart, a nagyon szép fekvésű déltiroli St.Jakobban (Ahrntal völgye, Északolaszország) kekerül megrendezésre. A cserkészek a Pensio Jungmann-ban nyernek elhelyezést (két nagy házban). Cserkészszülők számára a Pension Lindenhofban (Steinhaus) foglaltunk le 1-2-3 ágyas szép szobákat. (Pár száz méterre a silifittől.) A sielés naponta a 2250 méteres Klausbergen történik, ahová silifit szállít fel bennünket. Itt nagyszerűen kezelt sípályák és kis siliftek vannak. Sioktatásról — kezdők és haladók számára — külön sioktatóink gondoskodnak.

Tekintettel a nagy érdeklődésre és a korlátozott létszámra az érdeklődők mielőbb lépjenek érintkezésbe a téli tábor parancsnokságával. Cím: Ungarischer Pfadfinderbund, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40. Tel.: (089) 982637 vagy 982638.

Az USA-ból és Kanadából résztvenni óhajtok: Bócsay Zoltán Szöv. VK. VT. címen jelentkezzenek. (Bócsay Z. — 21131 West Wager Cr. - Cleveland, Ohio 44116. USA.) Tel.: 216 - 331 - 1673.

Kívánatra mindenkinek pontos ismertetőt küld az európai cserkészkerület.

KEDVES MAGYAR TESTVÉREK!

A Magyarországot elhagyó menekültek áramlása a szabad Nyugat felé ma is tart. A számuk ugyan némileg csökkent ebben az évben, de — mivel egyre nehezebb a kivándorlás — valószínűleg az eddiginél is hosszabb időt kell tölteniök a menekülttáborokban. Így a segélyezésükhöz éppúgy szükségünk van a külföldi magyarok részéről történő anyagi támogatásra, mint eddig.

A magyar kérdés, sajnos, lassan «kimegy a divatból», ezért a nem-magyarok részéről jövő segélyek egyre csökkennek. Még az is kevesebbet ad, aki az eddigivel azonos összeget ajándékozik, mert a pénz értéke közben erősen leromlott.

Ezért a Karácsony közeledtével, az eddigi szokásokhoz hasonlóan ismét azokhoz fordulok, akik szívéből viselik menekült honfitársaink sorsát. Köztük most is vannak egész családok, várandós anyák és kis gyermekek.

A szeretet ünnepén ne feledkezzünk el azokról, akik nálunk nehezebb körülmények között élnek s akiket, mint keresztényeket és magyarokat kétszeresen is kötelesek vagyunk segíteni. Ha ezt a kötelességünket elmulasztjuk, mi is elveszíthetjük Isten segítségét, amellyel egyszer már sikerült révbe jutnunk.

Szívből kívánok Isten kegyelmében gazdag karácsonyi ünnepeket és boldog újévet.

Róma, 1975 Karácsonyára.

P. SALAMON LÁSZLÓ OFMC. p.

az itáliai magyar katolikus menekültek lelkipásztora

Comitato Cattolico Ungherese

I - 00193 Roma

Via della Conciliazione, 44.

U. I. Mivel az ajándékcsomagok vámmentesítését lehetővé tevő állami szerv megszűnt, az adományokat lehetőleg pénzben kérjük. Előre is hálás köszönet a támogatásért!

MEGSZÜNT A ZMIK

A Zürichi Magyar Ifjúsági Klub — 5 évig tartó tevékenysége után — az 1975 október 31-én hozott közgyűlési határozata értelmében feloszlott.

A ZMIK köszönetet mond mindazon személyeknek, egyesületeknek, emigrációs szejtónak azért az anyagi és erkölcsi támogatásért, amellyel munkáját segítették.

A klub eddigi keretein belül működő népitánc-csoport önállóan folytatja tevékenységét. Személyes jelentkezéseket szívesen fogadunk a tánc csoport próbáin minden pénteken este 20.00 órától a Zürich-Wipkingen-i Freizeitanlage (Ampère-Str. 4) helyiségében.

A közgyűlés megbízásából

B. Szabó Péter

A BRUSSZELI MAGYAR HÁZ

1975 december 31-én, szerdán 20 órai

kezdettel tartja immár hagyományos

«Szilveszteri Bál»-ját.

A magyaros hangulatú, vidám táncestélyre tisztelettel meghívjuk a Benelux és a szomszédos államok magyarságát, barátaiikkal együtt. — Külön meghívó nem szükséges.

Az est színhelye a Szent Bonifác Intézet, szemben a Magyar Házzal. Bejárat a rue Mercelis 46. szám alatt. (Ixelles, 1050. Bruxelles).

Mindenkit szeretettel vár a Rendezőség.
Tel.: 648-53-36.

Gyöngyszemek irodalmunkból

Babits Mihály:

KARÁCSONYI ÉNEK

Mélt fekszel jászolban, ég királya? Istálló párája, jobb az neked,
Visszasírsz az éhes barikára. mint gazdag nárdusok és kenetek?
Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt: Lábadoz tömjén hullt és arany hullt:
mégis itt rídógálsz állatok közt. kezed csak bús anyád melléért nyult...

Bölcs bocik szájának langy fuvalma Becsesnek láttad te e földi test
jobb tán mint csillag-úr szele volna? koldusruháját, hogy fölvetted ezt?
Jobb talán a puha széna-alom, s nem vélted rossznak a zord életet?
mint a magas égi birodalom? te, kiről zengjük, hogy «megszületett»!

Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyujts pici gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd elénk
törékeny játékunkat, a reményt.

Babits Mihály (1883-1941) a magyar irodalom nagy klasszikusai közé tartozik, költő, műfordító, regényíró, esszéista. Költészetét mindenekelőtt jellemzi a művészi igényesség, mély erkölcsi felelősségérzés és keresztény humanitás. Ifjan szinte valamennyi költői stílust, modort, formát végigpróbált, írt dekadens, szecessziós verseket, szürrealista volt a szürrealizmus divatja előtt; minden érdekelte, izgatta. Filozófiai tekintetben legműveltebb költőnk: a görögökön kezdve, folytatva Prudentiuson s az egyházatyákon mindent elolvasott, Spinozát és Hume-ot; fiatalon ő is habzsolta Nietzschét s aztán Spencert, meg az akkoriban «kötelező» Freudot és Bergsont, mindezt az igazságot kereső szellem szomjúságával s nem ragadva le sehová. «A Rend volt igazi eleme s csupán akkor lett az ékesszavú költőből nagy költő, amikor egyesült a renddel a tételes hitben... amikor a képzett humanista hazatalált a legősibb «humanista» fészekbe, Szent Ágoston, Szent Jeromos, Erasmus közös fészekbe: az Egyházba. Babits sose nevezte magát katolikus költőnek, holott a középkori himnuszköltők gyűjtő értelmével magyarázta a krisztusi áldozat dogmatikus jelképeit s legalább tíz olyan nagy verse van, amit a középkori himnuszfordítások koszorújába lehetne fűzni» (Cs. Szabó László). Folytatva a gondolatsort, gondoljunk az olyan versekre, mint az Októberi ájtatosság, a Csillag után, a Zsoltár gyermekhangra («Az Úristen öríz engem, Mert az Ő zászlóját zengem»), a Psychoanalysis Christana, az Eucharistia, névadó szentjéről, Szent Mihályról írt himnuszára, vagy a gégeráktól kínzott költő megrendítő költeményére, a Szent Balázshoz szóló könyörgésre. Az sem véletlen, hogy éppen ő fordítja le kongeniális művészettel a «legkatolikusabb költő», Dante Divina commediá-ját, amiért az olasz állam a San Remo-díjjal tüntette ki. Középkori himnuszfordításai (Amor sanctus) elég közismertek.

Milyen mélyen volt Babits vallásos

(gyónt és áldozott!), lemérhetjük viszszejáról is, ahogyan a marxista irodalomtörténet lefelé értékelve, mint «a XX. századi polgári humanizmusnak — ellentmondásaival és tévedéseivel is — értékes és kiemelkedő képviselőjét» tartja számon, bűnül róva fel «ideológiai korlátait», mindenekelőtt a «katolikus egyetemességbe vetett hitét». Ahogy ők látják (egyébként helyesen), Babitsot «neveltetése, katolicizmusa, történelemszemlélete együttesen zárta el» 1919-ben a «proletár nemzetköziség tömegmozgalmától», később «a fasizmus ellen szervezkedő kommunista erőktől». Csak melleleg említjük, hogy mint keresztény humanista eleve szemben állt mindenféle terjeszkedő barbarizmussal. De hiszen elmondta ő a maga hitvallását «Örökké ég a felhők mögött» címmel egyik verseskötete élén. Néhány mondata ide kívánczok:

— Én hiszek a testvériségben: a színek együtt adják ki a képet, a hangok együtt adják a koncertet. Nemzet ne a nemzet ellen harcoljon: hanem az ellen, ami minden nemzet nagy veszélye: az elnyomás és a rombolás szelleme ellen! Micsoda leckét kaptunk ebből éppen mi, magyarok!...

— Én katolikus vagyok; azaz hiszek a nemzeteken felülálló, egész világnak szóló *katolikus* igazságban! Másszóval: hiszek *igazságban*, mely túl van a politikán, életünk helyi és pillanatnyi szükségletein: az én egyházam nem nemzeti egyház! ---

— Hiszek a feleslegben. Abban, ami túl van családon és fajon; abban, ami túl van a meszelt falakon. Elvégre lehet élni meszelt falak közt is; de ez nem katolikus élet. A fal véd; de zár is. Én képeket akarok látni a falakon, hogy újra kinyissák elem a világot...

(Babits nevével kisdíakként találkoztam először, mivel három osztályt Esztergomban a bencés gimnáziumban végeztem; hamar fűjtam a verseit is, per sze jobbára csak játékos sorokat: «Ó

kancsók kincse! drága kincs! Kincsek kancsója! Csókedény!», meg azt, hogy «Ideleln a város villanya villog, — de fenn a nagy ég száz csillaga csillog: — A villany a földi, a csillag az égi, — a villany az új, a csillag az régi»; s aztán ahol laktunk, a házhoz tartozó szőlőskert jódarabon fölkapaszkodott az Előhegyre, s az Előhegyen nem messze «tőlünk» állt Babitsék villája (ma B. M. Emlékmúzeum). Mi gyerekek valahányszor kirándultunk a Vaskapuhoz, ott mentünk el a jólismert üvegverandás nyaraló közelében, ahonnan pompás panoráma nyílt a primási városra s a költő mindig láthatta a bazilikát, a megénekelt «fő Magyar Templomot». Két évvel idősebb bátyám mint verselgető diák járt is a Babits-villában, de engem — hiába kértem — egyszer sem vitt magával. — Földeregő emlék a futó időből!

SZAMOSI JÓZSEF

MEGJELENT A TELJES SZENTÍRÁS
(Ő- és Újszövetség) új magyar fordítása.

A Biblia egész vászonkötésben, bibliapapíron, 1471 oldal terjedelemben, 6 térképmelléklettel készült.

Ára 45.— DM, illetve 290.— Schilling. Ismét kapható új Hozsanna ima- és énekeskönyv 8.— DM, illetve 56.— Sch. áron. Mindkét művet megbízásból ott-honi rokonok részére is szállítjuk. Megrendelhető a vételár előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel:

Julius Dobrowolski, Salzburgerstr. 18.

BRD - 8225 Traunreut

a bécsi lelkesedésen is:

P. Radnai Tibor, Stephansplatz 5/3/2

A - Wien címén.

BÉKÉRE ÉS SZERETETRE VÁGYÓDUNK!

«Minél több embernek *ki kell alakítania* magában a *szerepet egyéniségét!* Az ilyen ember szeretetével egyszerre megadja önmagának, minden embertársának és Istennek is, amivel tartozik, — helyesen fejleszti ki emberi kapcsolatait mindenki felé. *Ezzel a béke és szeretet világának alapjaira bukkanunk!*»

Vedd, olvasd és ajándékozd — lelkipásztoroknak, mélyebb lekli igényűeknek elsősorban — Rendes M. György: *Egyéniségünk kibontása* című könyvét. Legszebb karácsonyi ajándék; ára 15.— DM. Megrendelhető a Kiadóhivatalban «Hazafelé» jeligére.

Bécsben magyar gyóntatás van minden magyar istentisztelet előtt; továbbá a Stephansdomban minden szombat, valamint első csütörtökön és pénteken 17 h-tól 18.30 h-ig. (Ft. Dr. Demel Iván.)

A Kapuzinerkirche-ben (Neuermarkt, Wien I.) naponta 7 - 7.30-ig, pénteken 14.30 h-tól - 18.30 h-ig. (P. Dr. Radnai Tibor)

Emlékezés az 1956-os szabadságharcra

Bernben a kat. és ref. lelkész rendezték az ünnepséget, ameyen Mehrle Tamás egyetemi tanár mondott ünnepi beszédet. Ebből idézzük az alábbi részteket:

A 20. század második felét világszer- te világnézeti bizonytalanság, forradalmi hangulat, régi társadalmi formák összeomlása, új de kiforratlan struktúrák keresése jellemzi. Népek, pártok, egyházak könnyen elvesztik sajátos küldetésük tudatát, identitásukat keresik. Az otthoni magyarok lelkében fájdalmasan felmerül a magyar identitás kérdése, de a jövőre vonatkozó reménységüket a múltból meríthetik: Isten a magyarságot ezer éven át fenntartotta, bíznak, hogy a jelenlegi megalázó rab- szolgaság is csak múltó epizód lesz a nemzet életében. A külföldre szakadt magyarok számára súlyosabb a magyar identitás problémája. Sokan letörnek és nem tudják, hogy életüknek a magyarság szempontjából van-e még értéke?

Mi hívó magyarok tudjuk, hogy Isten irányítja a népek sorsát és hogy szeretetét sokszor épp abban nyilvánítja ki, hogy a kor igényeinek megfelelő egyént küld nekik. Korunknak ily Isten-küldötte nagy magyarja volt Mindszenty bíboros, hazánk utolsó herceg- primása. Felkiáltójel a nyugati világ számára, tanítómester számunkra, a magyar szabadság hőse és áldozata Isten és a haza oltárán.

1. *Felkiáltójel a nyugati világ számára.* Az 56-os forradalomnak voltak más neves magyarjai is, de senkiről sem írtak és beszéltek annyit a szabad világ sajtójában mint Mindszentyről.

Szemére vetették, hogy nem volt diplomata. Igaz, de diplomata elég van a világon, de kevés az ember, aki meg meri mondani az igazat. Bebörtönzése után a magyar püspöki kar, sőt újabban a Vatikán is igyekszik a kommunista kormánnyal kompromisszumot kötni. Nem vonjuk kétségbe a jóhiszeműséget, de ha csak az eredményt nézzük, ennek a sok áldozattal járó törekvésnek a magyarság és az egyház számára jelentős előnye nem volt...

A nyugati világ naivságában túl könnyen hisz azoknak, akiknek hinni nem szabad. Ezért van szüksége Mindszenty tanúságtételére. Lehet, hogy szava csak a pusztában kiáltónak a szava volt. De eljön majd az idő, amikor már késő lesz, hogy igazat adnak neki.

2. *Elsősorban a magyarság tanítómestere* kívánt lenni. Azért századunk egyik legnagyobb magyarja, mert megtestesítette önmagában a szentistváni magyarság eszményét. Ez nem egyéb mint a magyar értékeknek és a kereszt-

tény értékeknek egymásbaolvadása. Nemcsak keresztény hite, hanem a történelmi magyarság iránti hűsége is készítette az ateista kommunizmus elleni küzdelmére. Miután külföldre szakadt, fáradhatatlan körútjai által nem önmagát akarta ünnepeltetni, hanem a külföldi magyarokat összefogni és a szabad világban élő barátaink figyelmét a száműzött magyarságra felhívni. Azt akarta, hogy a magyar papok a reájuk bízott magyarok üdvén dolgozzanak, de ugyanakkor a külföldi magyarok figyelmét állandóan Magyarországra irányítsák. Szívleljük meg: akár visszatérünk egykor hazánkba, akár nem, mindenképpen az otthoniakat kell majd lelki- leg, szellemileg, anyagilag támogatnunk, s már most is becsületes munkánkkal a magyar névnek becsületet szereznünk. Hazák jövőjéért feltámadása nagyrészt attól is függ, hogy a magyarságnak vannak-e külföldi barátai.

3. *Mindszenty a magyar szabadság hőse és áldozata Isten és a haza oltárán.* Sokan úgy találják, hogy hiába élt és

küzdött. Nincs igazuk, mert nagysága épp a megaláztatások közepette mutatkozott meg a legjobban. Tudatosan a magyar szabadságért akarta életét Istennek áldozatként bemutatni.

A szabadságharc fegyveres visszafajtása után az amerikai követségen kívánt volna maradni, hogy ország-világ előtt néma tanúként tiltakozhassék a kommunista elnyomás ellen. Amikor a Szentszék eltávolította esztergomi szé- kéről, engedelmeskedett, de mindvégig hangoztatta, hogy nem ő mondott le s mindvégig helytelenítette Rómának ezt a politikáját.

Mindszenty nemcsak önmagában volt nagy. Jelentős szerepe van a magyarság történelmében: küldetése, hogy a 20. században a magyar jövőbe vetett hitünkben megerősítsen bennünket.

Ezen felül életének más értéke is van a hit szemében: Isten másképpen méri életünket mint mi, az őszinte áldozat sohasem hiábavaló. Az a tény, hogy nekünk Mindszentyt adta s hogy annyi megaláztatást és szenvedést mért reá, arra a reményre jogosíthat bennünket, hogy áldozatos életére való tekintettel boldogabb jövőre érdemesíti a magyart.

OKTÓBERI ÜNNEPSÉGEK PÁRIZSBAN

Párizsban az 1956-os Magyar Forradalom 19. évfordulója alkalmából a Franciaországi Magyar Szabadságharcos Szövetség rendezett emlékül- nepélyt. Az M.H.B.K. és a Katolikus Misszió idén is közreműködtek az ünnep- ség lebonyolításában.

Október 23-án, csütörtökön este 1/2 7 órakor a Szabadságharcos Szövetség impozáns zászlós felvonulás keretében, nagyszámú francia és magyar közönség részvételével, megkoszorúzta az 1956-os Forradalom hősihalottjainak emlékére az Ismeretlen Katona sírját. A koszorú- zás után az imára meghajtott zászlók sorfala előtt, a francia díszőrség dob- pergése közben *Suhánszky Jenő*, a Sza- badságharcos Szövetség elnöke meg- gyűjtötte a Siron lévő «Oróklángot».

Az október 26-i ünnepély a szentmise után kezdődött, melyet *dr. Hieró István* a Párizsi Magyar Katolikus Misszió ve- zetője mutatott be. A zsúfolásig meg- tett terem díszítése is hű képet adott arról a hazafias szellemről, amelyet a Szabadságharcos Szövetség, összefogva a Magyar Harcosok Bajtársi Közösségé- vel, a Katolikus Misszióval és más emigrációs szervezetekkel közösen igyekeznek ébren tartani a franciaor- szági magyarság soraiban. A bejárat fölött a szabadság lángjaival körülfont nagy 1956-os szám emlékeztette az ér- kező közönséget erre a hősi történelmi

dátumra. A teremben az emelvény fe- let a falat piros-fehér-zöld falizászló fedte és mellette jobbról és balról egy- egy nagy Kossuth-címer volt elhelyez- ve mint a történelmünk két, világ cso- dálatát kivívó szabadságharcának, 1848- nak és 1956-nak a nép által választott címere. A nemzeti színű falizászló és a két Kossuth-címer fölött pedig közep- en az angyalos, szentkoronás címer do- minált, szimbolizálva így azt a történelmi igazságot, hogy Magyarország ezeréves múltra tekinthet vissza, melynek során tengernyi magyar vér ömlött ki azért, hogy népünk átvészelve a nagy törté- nelmi viharok megpróbáltatásait és biz- tosítsa nemzeti fennmaradását.

A párizsi emlékülünnepség műsorának összeállításánál szem előtt tartottuk, hogy az 1956-os Magyar Forradalom történelmi jelentősége messze túlhalad- ta a magyar határokat. Ennek megfele- lően a Szabadságharcos Szövetség az ünnepségbe belevonta az egységes Eu- rópa gondolatáért harcoló francia poli- tikai mozgalom vezetőjét és a Vasfü- göny mögötti rabnépek társemigrációit. A rendezőség arra is ügyelt, hogy az ünnepély magyar szereplői is felöleljék a párizsi magyar emigrációs élet széles színárnyalatát.

Az ünnepély a megjelent francia és társemigrációs vedégekre való tekintet- tel legnagyobb részben francia nyelven folyt. Az ünnepélyen *Gaal Jenő*, a «Mi-

kes Kelemen» irodalmi kör egyik alapítója elnökölt. A magyar szónok Crouy-Chanel Imre, a Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom párizsi csoportjának elnöke volt, aki beszédében rámutatott Forradalmunk bosszúmentes, nemes légkörére. Utána Dimitri Panine orosz menekült mondott beszédet. Panine 16 évet töltött szovjet koncentrációs táborokban és Szolzsenyicin rabtársa volt. Szolzsenyicin «Első Kör» című könyvében Sologdine név alatt ír róla. Panine maga is írt több könyvet és a szovjet bűnöket leleplező írásaival és konferenciáival ismertté lett Nyugaton. A francia televízióban is szerepelt. Panine beszédében analizálta a «forradalom» szó valódi értelmét és meggyőző adatokkal bebizonyította, hogy az 1917-es oroszországi kommunista hatalomrajutás nem volt igazi forradalom, mert rugóit nem a széles néptömegek akarata mozgatta, hanem csak egy kis, Lenin által irányított politikai terrorcsoport. Ezzel szemben 1956-ban Magyarországon igazi forradalom volt, mivel a társadalom minden rétegére kiterjedő népakaratból eredt és valóban a népharag söpörte el az uralmat bitorló kis klikknek erőszakra épült diktatúráját. Panine után Max Richard ismert francia politikus, az európai egység megvalósításáért küzdő Francia Föderista Mozgalom főtitkára beszélt. Azt hangsúlyozta, hogy a kommunista imperializmussal szemben csak egységes összefogással lehet védekezni. Ezért meg kell oldani minden olyan nemzeti vagy gazdasági érdekből eredő problémát, amely ezt az összefogást hátráltatná.

Az ünnepi műsort még kiegészítette ifjú Németh István szavalata és Cseh Erzsébet zongoraszáma. Az ünnepség francia és magyar himnusszal fejeződött be. Utána a Szabadságharcos Szövetség pezsgős fogadást adott a megjelent francia és társemigrációs szemléviségek és a magyar szervezetek vezetői számára. Az ünnepélyről több francia lap is beszámolt.

SUJÁNSZKY JENŐ

MANNHEIM

Október 25-én a mannheimi egyházközség tagjai a St. Bonifatius plébánia nagytermében jöttek össze 1956-ra emlékezni. Mórocz Atya bevezető szavaiban a lelki gyarmati sorsban élő magyarságra mutatott rá. Különösképpen az erdélyi magyarságra hívta fel a figyelmet. Csaszókóczy Emil megemlékező beszédében az 56-os hősekre emlékezve, felvetette a kérdést, hogy akkor ki tiltakozott a kivégzések és gyilkolások ellen, ahogyan ma a spanyolországi kivégzések ellen tiltakoznak. Egyben rámutatott arra, hogy a nyugat a szabadságért folyt harcok által lett figyelmes Magyarországra. Végül a mai otthoni helyzetre térve, szomorúan szögezte le a tényt, hogy sem Mindszenty herceg-

prímás, sem Ravasz püspök temetésén a hivatalos magyar egyház nem képviseltette magát.

Az est kimagasló része Dukász Anna, a sepsiszentgyörgyi magyar színház most menekült művésznőjének műsora volt. Közvetlen, megnyerő lényével azonnal magával ragadta, lenyűgözte hallgatóságát. Műsorában székely novellákat, verseket, népdalokat adott elő. A versek és novellák az ő interpretációjában egy pásztortűz képét keltették. A más-más alakot felvevő lángok közt felcsapó szikraeső, mely a parázs izzásából fakad és a sötét éjszakában világít. A zenei kíséret nélkül előadott népdalokat a tárogató kesergése, a hegedű sírása, a cimbalom kacagása hangján szólaltatta meg. Méltóbb megemlékezést 1956 októberre keresve sem lehetett volna találni. Vigh István erdélyi grafikus kiállított művészi képei adták a hallottakhoz az illusztrációt. (Syy)

A MUSTÁRMAG

*Kiszci faüök én majd megnőtök én,
Eszcendőre faü kettőre huszcár
leszcek én...*

... Nem! ez nem kínai szöveg, nem is a Halotti beszéd!

A könyv fölé egy buksi fej hajol, s olvas. Olvas először életében magyar szöveget. Még nem ismeri a helyesírás szabályait, a kettős mássalhangzókat, de a szíve idehozta, hogy megismerkedjék anyanyelvével.

Az ablakon besüt a napsugár, s húsz ragyogó szempár tekint várakozóan. Az Oberföhringerstrasse hétvégi magyar iskolájában vagyunk.

A magyar iskola gondolatával Regensburgban találkoztam először, ahol Mindszenty hercegprímás úr mint fontos kérdéstről szolt a magyar oktatásról.

Dr. Eperjes főtisztelendő úr azután az egészet megszervezte. Rövidesen tantermet kerített, megvult a tábla, a könyv, a füzet, — a gyerekek is bent ültek már, csak be kellett lépni. «E percnek nagyszerűsége szorítva hat le keblemre» — éreztem Kossuth szavait a megnyitás pillanatában.

Magyar iskola idegen földön, — felelősségteljes és megható. A kis csoport messziről gyült össze. Ki vonattal, S-Bahn-nal, autóval, de mindegyiket a szeretet hozta ide, s az a vágy, hogy lelki kis korsójukat megtöltve vigyék haza.

A tudásszint nem egyforma. Van akinek az ly betűvel kell ismerkedni, de van olyan kislány, aki magyar gimnáziumban is komolyan megállná a helyét. A pöttöm Árpai már Toldit szavalja. S most itt vagyunk, kezünkben a könyv, mely képeivel, ügyesen válogatott szövegével gondos pedagógus munka. Gyöngyszemek a magyar irodalomból, melyek a szívhez és az értelemhez szólnak.

Sikerül-e majd megértetnem, megszerettetnem velük?!

EGYHÁZI HÁZASSÁGOK

létrehozását intézi európai szinten levelezéssel «Európai»-házasságközvetítő Iroda», kizárólag magyar ügyfelekkel a legminimálisabb díjazás mellett. Forduljon bizalommal hozzám, adatai a legtutkosabban, diszkréten lesznek kezelve. Vannak tengerentúli ügyfeleim is, az USA-ból és Ausztráliából is. Kérjen mielőbb «Megbízólevél-kérdőív-Tájékoztatót». Fényképet is kérek negatívval. Címem:

5 Köln 1. Postfach 10-12-31 - BRD.

HOZZÁM ILLŐ KOMOLY MAGYAR

hölgy ismeretségét keresem házasság céljából, rendezett anyagi helyzettel bíró 50 éves munkásember. Választ esetleg fényképpel «Skandinávia» jelígre kérek az

Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

Bízom benne!

Hiszen nem vagyok egyedül. Itt vannak a szülők is, akik feláldozták a szabad délutánt, s elhalasztották inkább a kirándulást. Megvan a szülői munkaközösség. A tanterem szépül, a világitás a kezük nyomán megjavul. Egy szív, egy cél.

Most, az első próbálkozás után hálás szívvel gondolunk azokra, akik a magyar iskolát lehetővé tették, köszönet azoknak, akik a maguk és gyermekeik számára igényelték, átérezvén e szavak igazságát: «Nyelvében él a nemzet.» Picik vagyunk, még kevesen, de bízom, hogy az első úttörő munka után felfejlődve, megerősödve, nagyok leszünk, mint a bibliai mustármag...

BÁTKY MÁRIA

Egy Délamerikából, Bogotából, Dr. Harangozó Ferenc címére érkezett levélből idézzük a fenti írás után ezt az alábbi részletet:

«Örömmel értesítelek, hogy Hercegprímás Urunk kívánságának megfelelően, működik a magyar iskola. Feleségem millió elfoglaltsága mellett, Újfalussy Máriával szervezte meg. Július 15.-e óta minden szombat délután 20-30 gyerek jön össze, hogy szinte áhítattal hallgassák előadásait Hazánkról és szoktassák nyelvüket a magyar szóhoz. (80 % már nem beszél magyarul.)

Kb. öt évvel ezelőtt már megkíséreltük a magyar iskolát összetoborozni, de teljes sikertelenséggel! Most azonban Ő Eminenciája személyes varázsa úgy a szülőkre mint a gyerekekre, teljes sikert biztosított.»

A bogotai magyaroknak még magyar lelkésük sincs (egész Colombiában nincs) és mégis megszervezték a hétvégi magyar iskolát.

HIRDETÉSEK

AZ ÉLETÜNK ELFOGAD

hirdetéseket, azok közlését kérjük a Gazdasági Bizottságon át beküldeni:

8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

A nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést!

MAGYAR KOLCSONKÖNYVTÁR

Többek kérésére közöljük, hogy a Landesbibliothek keretén belül működő

MAGYAR KÖNYVTÁR

szívesen fogadja minden Svájcban élő magyar-nyelven olvasni szerető jelentkezését. A könyvtár használata díjtalan. A könyvek cseréje posta útján történik.

Jelentkezés magyarul írásban. Cím:

Schweizerische Landesbibliothek

Ungarische Abteilung

Hallwylstr. 15.

3003 Bern

TÉTÉNY —

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inhaber: Bayer Oszkár

München 2. Kreittmayerstr. 26.

Tel. 196393, nach 20 Uhr: 585502

0.7 literes palackolásban:

Debrői Hárslevelű	DM 5.50
Badacsonyi Kéknyelű	5.95
Badacsonyi Szürkebarát	5.85
Soproni Kékfrankos	5.75
Domoszlói Muskotály	5.85
Domoszlói Tramini	6.30
Villányi Burgundi	5.85
Hajósi Cabernet	5.90
Tokaji Aszu 4 Puttonyos	12.40

1 literes palackolásban:

Alföldi olasz Rizling	4.80
Alföldi Kékfrankos	4.80
Téli Szalámi	19.—

inc. MWST, Preise ab Lager,

Preise sind bis zur nächsten

Preisliste gültig. Kartonvételnél üvegenként 20 fillér árengedmény. Üveges árut nem postázunk.

Még kapható:

Bayer Oszkár, Ecke Kazmair-Trapentreustr.

Horváth János, München 2. Tumblingerstr. 28.

DIÓSZEGHY TIBOR HITES TOLMÁCS ÉS FORDÍTÓ

(magyar-német és német-magyar) Németországban tanácsadás állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, peres ügyekben segít.

D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.

(Tel. 02101/ 541317)

A MUSICA HUNGARICA SZENZÁCIÓS KÖNYV ÉS HANGLEMEZ AJÁNLATA

Ismét kaphatók Kenneth könyvei:

A hermelines hölgy, újdonság DM 24.—

Éjszaka Kairóban 24.—

Holdfény Hawaiban 24.—

Neonfény a Nilus felett 24.—

Vajda Albert: Tiszteljük egymás

idegbajját, Humoreszkek, újdons. 16.—

Vaszary Gábor:

Hárman egymás ellen - ő - á 18.—

A nő pokolban is úr 18.—

Emlékiratok — politikai könyvek!

Horthy: Emlékirataim 34.—

Mindszenty József: Emlékirataim 42.—

Szoltsenyicin: A Gulag Sziget-

csoport 32.—

Illyés Elemér: Erdély változása

Mitosz és valóság, újdonság 360 o. 34.—

H a n g l e m e z e k !

A - 2749 30 cm. DM 20.—

Barabás Sári éneklő a legszebb Karácsonyi énekeket, Stereo!

A - 2755 30 cm. DM 22.—

Hazafias dalok. Vayda János kiváló bariton énekével: Ott, ahol zúg az a négy folyó — Erdélyi Himnusz — Kis lak áll a nagy Duna mentében... — Krasznahorka — Nagy Bercsényi Miklós — A csitári hegyek alatt, stb.

Solti Károly népszerű dalénekes lemezei!

SG - 1021 30 cm. DM 20.—

Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország — Sárbogárd, Dombóvár... — Rákóczi megtérése — Almodó Tiszapart — Csak még egyszer tudnék... — Ott, ahol a Maros vize — Nem kell pénz a boldogsághoz, stb.

SG - 1022 30 cm. DM 20.—

Régi ismert dalok. Holdas éj a Dunán — Lány, lány, kicsi pesti lány — Tiltsa meg — Csak egy, amire kérem — Budán este 10 óra után — Tanulj meg fiacskám — Szeressük egymást — Egy cigánykaraván — Csupa könny a szobám, stb.

LFX - 10133 30 cm. DM 20.—

«Hej daládé, daládé» Megjelent Kovács Appolónia legújabb lemeze!

MUSICA HUNGARICA 8 München 40.

Agnesstr. 45. Tel. (089) 180-911)

AUSZTRÁLIÁBÓL, MAGYAR, 32 ÉVES

vezetőállású rk. 172 cm magas, vagyonnal (2 ház) rendelkező, csinos, síelő férfi házasságot kötne európai művelt, csinos lánnyal 30 éves korig, aki szívesen kivándorolna is! Karácsony előtt 6 hétre Európába jövök. Fényképes leveleket személy és életleírásal «Diszkréció I» jellegre kérek az Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

METROPOLITAN VERLAG

könyvajánlata:

sFrs.

Szekel Estván: Chronica ez világnak jeles dolgairól (Az 1558-ban megjelent eredeti után, hasonló kiadásban, teljes bőrkötés, korszerű papíron) 110.—

Karinthy Frigyes:

Így írtok Ti I. II. 25.—

Görbe tükör 14.—

Utazás Faramidoba és

Capillaria 7.—

Krudy Gyula:

A tisztaeszlári Solymosi Eszter 12.—

Szindbád vászon 24.— NYL 34.—

Álmoskönyv 14.—

Thomas Mann:

József és testvérei I. II. 37.—

James Jones:

Most és mindörökké I. II. 31.—

Stendhal: Francia földön 21.—

Szerb Antal:

A magyar irodalom története 14.—

A világirodalom története 24.—

Komjáthy: Mondák könyve

(Hun és magyar mondák) 11.—

Tabi László: Tücsök és bogár

(Humoros történetek) 8.—

Nemeskürty István:

Onfia vágta sebét 15.—

A magyar népnek, ki ezt olvassa 10.—

Móricz Zsigmond:

Elbeszélések I.-IV. 3640 oldal 65.—

Magyarország madártávlattból

(képesalbum, 113 képpel) 40.—

Kérje 1976 évre szóló katalógusunkat,

ingyen küldjük.

Sokezer antiquar és újkidású könyv-

vel állunk kedves Vevőink szolgálatára.

Hanglemezek ugyancsak bő választék-

ban vannak raktáron. Újságokra, folyó-

iratokra nálunk előfizethet. Kérje aján-

latunkat.

Kellemes ünnepeket kíván:

METROPOLITAN VERLAG

Szerday Sándor

CH - 4142 Münchenstein, Teichweg 16.

Schweiz

MEGISMERKEDNÉK SVÁJCBAN ÉLŐ

nőtlen fogorvos (orvos) kollegával, lehetőleg 40 éves korig. Fényképes leveleket kérem «Együtt dolgoznánk» jellegre az

Életünk Gazdasági Bizottságához,

8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

RENDEZETT ANYAGI KORULMÉNYEK

között élő, 45 éves, középmagas, barna gyermektelen özvegyasszony keres szorgalmas férfit házasság céljából, 55 éves korig. Válaszokat «Becsületesség» jellegre kér az

Életünk Gazdasági Bizottságához,

8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás kolbász grillsütésre vákuumcsomagolásban	DM 16.—
1 kg paprikás szárazkolbász	" 15.—
1 kg paprikás frissen füstölt kolbász	" 13.—
1 kg véreshurka	" 8.40
1 kg májashurka	" 8.40
1 kg vastag húsos szalonna	" 9.60
1 kg paprikás tokaszalonna	" 8.80
1 kg disznósajt	" 10.60
1 kg füstölt sonka	" 20.—
1 kg füstölt sertésborda	" 8.80
1 kg csülök	" 8.80
1 kg friss tepertő	" 12.—

Utánvétellel és csak *belföldre* szállítunk:
5 kg-on felüli rendeléseknél portómentesen és csupán az *expressz-díjat* számítjuk fel.

Taubel Mihály hentesmester

Peter-Rosegger-Str. 3.

6710 Frankenthal

Tel. 06233 / 62693

MAGYARORSZÁGON ÉLŐ,

csendes, szerény, egészséges, jókedélyű 66 éves özvegyasszony, itt a gyermekei közelében keres, hozzáillő, rendezett körülmények között élő férjet, aki magányos, jólelkű és szeretné a hátralévő éveket szépen és nyugodtan leélni. «*Hozományom a szeretet*» jellegére várok választ az

Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

HA ÖN 40 ÉVEN ALULI,

vidám természetű, sportkedvelő, művelt, erkölcsi követelményekkel rendelkező, rendezett körülmények között élő szabad fiatalember, aki egy boldog családi fészekről álmodik, akkor egy 28/168 egyedülálló, életvidám, csinos, érettségizett, minden szépet és jót kedvelő, rendezett körülmények között élő fiatal leány a fényképes választását várja «*Tavas*» jellegére az

Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

HENNEY GUSZTÁV szkv. vezérezredes,

volt m. kir. külügyminiszter többrendbeli felkérésre megírta Életrajzát (német nyelven) — Ungarns Schicksal zwischen Ost und West. A könyv november havában jelenik meg a müncheni Magyar Intézet kiadásában. Ára 30.— DM. (Vászon kötés, famentes papír). Megrendelhető:

G. Henney, 8 München 45, Weigl-Str. 66.
Befizetés: Bayerische Hypotheken-Bank,
München Kf.-Nr. 438/405760, Bankleitzahl: 700 201 46.

VÁSÁROLJON ÉRTÉKES MAGYAR
KÖNYVEKET!

Amit ma megvehet, ne hagyja holnapra!
(Most még a régi áron kapja.)

Kodolányi: A Vas fiai I - II.	DM 22.—
(A tatárjárás legnagyobb irodalmi feldolgozása ez a regény)	
Jókai: Szeretve mind a vérpadig	14.—
Ráth Végh Tsán — Sorozat:	
Az emberi butaság 720 old.	18.—
Szerelem, házasság 675 old.	18.—
Tarka históriák 675 old.	18.—
Gárdonyi: Sterne von Eger (ném.)	16.—
Jókai: Der Goldmensch (németül)	18.—
Gál Gy. S.: Honthy Hanna életregénye	18.—
Kallós: Balladák könyve 880 old.	18.—
Lengyel: Régi magyar mondák 500 oldal	13.—
Szenczi: Orvos a családban	18.—
Dumas: Monte Christo grófja I-III.	40.—
Tolsztoj: Háború és Béke I-III. 1560 old.	24.—
Cicero: Válogatott művei	18.—
P. Howard-Rejtő regények:	
Az elveszett cirkáló	5.—
Piszkos Fred a kapitány	9.—
A láthatatlan légió	8.—
Az ellopott század	6.—
Tigrisvér	5.—
A tizennegykarátos autó	8.—
Kis Tódor: 1000 vicc a javából	8.—
Ezerszínű Magyarország 372 old. sok képpel 13.— DM helyett	10.—

Kérje díjtalan katalógusunkat!

MUSICA HUNGARICA 8 München 40.

Agnesstr. 45. Tel. (089) 180-911)

UNGARISCHE WURSTSPEZIALITÄTEN

erhalten Sie wieder durch die Post.

1 kg Száraz Kolbász	DM 13.—
1 kg Puszta-Salami	" 14.—
1 kg Bácskai Hurka	" 10.—
1 kg Hurka sütnivaló mit Blut oder ohne	" 8.—
1 kg Blutwurst	" 7.60
1 kg Schwartenmagen natur darm	" 10.—
1 kg Schwartenmagen in kunstdarm	" 8.—
1 kg Weissespeck 5-6 cm dick	" 9.—
3 paar Debreziner	" 3.50
3 paar Landjäger	" 2.60
1 kg Füstölt oldalas	" 8.—
1 kg Schwarzwälder Schinken	" 18.—
1 kg Paprikás tokaszalonna	" 10.—
1 kg Fokhagymás szalámi	" 12.—
1 kg Ung. Paprika Salami	" 18.—
1 kg Ung. Salami	" 20.—

Garantierte frische Waren.

Viktor Pál Wurstspezialitäten

D - 7063 Welzheim, Postfach: 1343.

Tel. 07182/ 67-36.

METROPOLITAN VERLAG

CH - 4142 Münchenstein, Teichweg 16.

könyvajánlata Magyarországon kívül megjelent könyvekről:

	sFrs.
Mindszenty: Emlékirataim	46.—
Horthy: Emlékirataim	37.—
Leon Uri: Exodus	24.—
Svetana Allahjujeva (Sztálin lánya) : Húsz levél	13.—
Halász Péter: Eltévedt utas	12.—
Halász Péter: Se kint, se bent ...	14.—
Efraim Kishon: 100 új humoreszk	24.—
Márai Sándor: Föld ... föld	30.—
Mécs László: Aranygyapjú, Válogatott versek, 401 oldal	31.—
Claire Kenneth:	
Éjszaka Cairobán	24.—
Randevu Rómában	24.—
Neonfény a Nilus felett	24.—
Holdfény Hawaiiiban	24.—
Május Manhattan-ben	24.—
A hermelines hölgy	24.—
Harsányi Zsolt: Magyar Rapszódia	28.—
Bromfield: Árvíz Indiában	24.—
Cronin: Réztábla a kapu alatt I. II.	14.—
Erdős Renée: Santerra bíboros	14.—
Móra F.: Ének a búzamezőkről	17.—
Charriere: Pillangó I. II.	24.—
Jack London:	
Aranyásók Alaszkában	8.—
Hemingway: Akiért a harang szól	12.—
Zola: Patkányfogó	10.—
Zola: Életöröm	10.—
Benedek Elek: Piros mesekönyv	10.—
Benedek Elek: Ezüst mesekönyv	10.—
Benedek Elek: Arany mesekönyv	10.—
Madách: Az ember tragédiája	7.—

Kérje 1976 évre szóló katalógusunkat, ingyen küldjük.

Kellemes ünnepeket kíván:

METROPOLITAN VERLAG

Szerday Sándor

CH - 4142 Münchenstein, Teichweg 16.
Schweiz

DIPOMÁS, 35/155 HOLGY KERES

hozáillő, magyar és francia ételeket, komoly zenét, utazást kedvelő, Existenciával rendelkező férfit házasság céljából. A világ minden tájáról fényképes és részletes leveleket kérek «*Diszkrétció II*» jellegére az
Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

MAGYAR-NÉMET ÉS NÉMET-MAGYAR
FORDÍTÁSOKAT

olcsón és gyorsan elvégez, magyar nyelvű okiratairól hitelesített másolatot készít — másnyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi —

W. DIVY, hiteles fordító és tolmács.

BRD. - 799 Friedrichshafen, Lindenstr. 50.

Tel. 07541/ 71391.

Rövid hírek

Szent Gizella ünnepét ezentúl május 7-én ünneplik a passai egyházmegyében. Az engedélyt ehhez nemrég közölte a római istentiszteleti kongregáció. Szent Gizella, Szent István felesége 985-1059 között élt és élete utolsó napjait mint apátnő Niederburg/Passau kolostorában élte le. Sírja ma is az Angolkisasszonyok itteni kolostorában van.

A Szentév alkalmából bevezetett esti pápai kihallgatások november közepétől kezdve elmaradnak. A zarándokokat és turistákat a pápa a szokásos időben, délelőttönként 11 órakor fogadja általános kihallgatáson.

Indiában közel 8 millió a katolikusok száma. 18 egyházmegyében 6 ezer pap és 33,5 ezer szerzetesnővér dolgozik, két bíboros és 92 püspök vezetésével, akik közül 85 bennszülött.

Oliver Plunkett ír vértanú püspök szenttéavatása alkalmából az Ír Köztársaság kormánya 84 elítéltet részesített közkegyelemben. Az amnesztiát a püspöki kar is kérte a kormánytól, főleg olyanok részére, akik büntetésük nagy részét már letöltötték és magatartásukkal a hátralévő büntetés elengedését megérdemelték.

Nyugatnémetországban minden negyedik teológus, aki pap szeretne lenni, munkás szülők gyermeke. Nagy részük teológiai tanulmányai előtt már valami szakmát tanult és csak később jutott el az érettségihez, majd a teológiai tanulmányokhoz.

Tajwan érsekének jelentése szerint Nemzeti Kínában is él és dolgozik az egyház, az elnyomásban is. Keresztény családokban közösen imádkoznak és olvassák az Evangéliumot. A papság civil foglalkozást folytat, de esténként, vagy éjszaka misét mond a híveknek, akik előre megbeszélte helyeken és időben gyűlnek össze. Kínában szerinte jelenleg ezer katolikus pap él, az elmúlt 10 évben 600 halt meg börtönökben és koncentrációs táborokban.

A Vatikáni Posta november végén két új bélyegsorozatot hozott forgalomba. Az egyik a Nők Nemzetközi Éve alkalmából jelent meg, a másik Keresztes Szent Pál halálának 200-ik évfordulója alkalmából.

Ulmban a Kézműves Kamara vizsgáló bizottsága előtt «kitűnő» eredménnyel végzett és sörfőző-mesternői diplomát kapott egy mallersdorfi szerzetesnővér. A kamara 75 éves történetében ilyenmire még nem volt példa. Mallersdorfban a szerzet birtokában régi tradíciókat ápoló sörfőzde van, amelyet eddig

világi mester vezetett. Most ezt teljesen tulajdonukba veszik a nővérek és saját főztjüket karácsonyra hozzák első ízben forgalomba.

Egyenlítő-Guineából a keresztényüldözés miatt egyre nő a menekültek száma. Közel százezeren hagyták el az országot és érkeztek a szomszédos Kamerun és Gabon területére. Az államelnök misszionáriusokat utasított ki és bezáratta a papnevelő intézeteket is.

Washington közelében találkoztak nemrég az amerikai egyházak küldöttei. Jelen volt a Vatikán delegátusa, az amerikai püspöki konferencia képviselője, valamint szakemberek és szerzetesrendek képviselői is. A Gallup-intézet felmérése szerint 80 millió USA állampolgár, a lakosság közel 40 %-a nem tagja semmiféle egyháznak, s a tanácskozáson az egyház-nélküliek evangélicizációjáról volt szó.

Koppenhágában Olivier Messiaen francia zeneszerző és egyházzenesz kapta az 1975. évi Sonning díjat, amelyet 1955-ben alapított Sonning dán újságíró. A díjat 1959-ben Igor Sztravinszkijnek ítéltek oda. Messiaen, aki egyházi zeneműveivel vált ismertté, szívesen alkalmazza a távolkelet misztikáját kompozícióiban.

A tunéziai kormány és a Vatikán támogatásával befejezte Tuniszban Krisztus-filmje forgatását Roberto Rossellini olasz filmrendező. Bár ateistának vallja magát, forgatókönyve alapja a János-Evangélium. A film főszereplői laikusok, így pl. Jézus szerepét egy 26 éves joghallgató alakítja. Mint mondotta, nem ideológiai Krisztus képet kíván teremteni, csupán a történelmi tényeket kísérli meg elbeszélni.

Az UNESCO legutóbbi jelentése szerint a világon még mindig közel 800 millió ember írástudatlan.

Egy másik adat szerint a maláriában megbetegedett gyermekek száma 1975-ben elérte az egymilliót.

Németország, Ausztria és Svájc könyvkereskedéseiben a Biblia jelenleg 134 kiadásban vásárolható meg. A sor a gyermekeknek szóló kiadásoktól az igen értékes, képekkel illusztrált példányokig terjed a könyvpiacra.

BÉCS.

A szentkenet szentségéről Ft. Dr. Kerny Géza okt. 26-án tartott előadást. Schütz professzor nyomán ismertette a dogmatikai tant, kiegészítve a hagyomány újabb leleteivel s évtizedes lelkipásztori tapasztalataival. A világos és élénk előadás nagy tetszést aratott.

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre?

Az Életünk terjesztői

a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1975 január 1-től 14.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket a központi hivatal intéz;

Címe:

Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is 14.— svájci frank, ha azonban légipostával kéri valaki a lapot, 25.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci frank
más országban ennek megfelelő valuta
Egyes szám ára 1.20 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben
Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische
Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,
Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration
St. Gallen.

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk ell